
Kapitola 1

Hlavné výsledky

Index regionálneho podnikateľského prostredia

Index regionálneho podnikateľského prostredia (IRPP) je ústredným nástrojom hodnotenia regiónov SR, ktoré je dielom Podnikateľskej aliancie Slovenska (PAS). Toto hodnotenie prebieha na úrovni okresov, ktorých počet sa po reforme verejnej správy v roku 1996 ustálil na čísle 79. Okresy sú druhou najmenšou administratívnou jednotkou Slovenska, priemerne majú 69-tisíc obyvateľov a rozlohu 620 km². Spolu 70 okresov je tvorených okresným mestom a prilehlými obcami, z ktorých ešte niektoré môžu mať štatút mesta. Zvyšných 9 okresov sú mestské okresy Bratislavy a Košíc, pozostávajú pritom výlučne z mestských častí týchto dvoch najväčších slovenských miest. Do roku 2003 bol každý okres spravovaný okresným úradom, ktorý vykonával správu úradov v pôsobnosti štátnych orgánov. Tieto úrady však boli zrušené a nahradené obvodnými úradmi, ktorých je na Slovensku 50. Okresy nemajú samosprávnú funkciu, tú zabezpečujú vyššie územné celky a v nižšej vrstve jednotlivé mestá a obce.

Index regionálneho podnikateľského prostredia vyjadruje celkovú kvalitu podmienok na podnikanie v okresoch. Jeho vznik bol motivovaný absenciou nástrojov, ktoré by umožňovali efektívne porovnávanie jednotlivých okresov. Je výstupom komplexného modelu a je počítaný pre každý okres na základe dostupných štatistických dát a údajov získaných z pociťového prieskumu medzi manažérmi firiem. Za každý okres dosahuje hodnoty v intervale [1; 6], kde 1 vyjadruje najhoršie možné podmienky na podnikanie a 6 vyjadruje najlepšie možné podmienky.

IRPP pozostáva zo 106 navzájom nezávislých indikátorov, ktoré hodnotia rôzne aspekty podmienok na podnikanie. Každý z týchto indikátorov, podobne ako celý IRPP, dosahuje hodnoty v intervale [1; 6] a umožňuje porovnávanie okresov v príslušnej oblasti. Všetkých 106 indikátorov je ďalej zatriedených do 8 pilierov, ktoré združujú indikátory do väčších logických celkov. Pilieri reprezentujú 8 hlavných oblastí podnikateľského prostredia, ktoré identifikovala PAS. Následne po dvojiciach tvoria štyri subindexy regionálneho podnikateľského prostredia. Výsledkom ich zlúčenia je samotný IRPP.

Subindex I: Ekonomická aktivita

1. pilier: Ekonomické prostredie
2. pilier: Ekonomické výstupy

Subindex II: Verejná správa a legislatíva

3. pilier: Legislatíva
4. pilier: Verejná správa

Subindex III: Technológia a infraštruktúra

5. pilier: Infraštruktúra
6. pilier: Technológia

Subindex IV: Vzdelávanie a ľudské zdroje

7. pilier: Ľudské zdroje
8. pilier: Vzdelávanie

Okres	Počet obyvateľov	Rozloha	Hustota zaľudnenia	Nezamestnanosť	Podiel pracujúcich
	2009	2009, km ²	obyv. / km ²	2010, %	2009, %
Slovenská republika	5 412 254	49 034,0	110,4	12,7	41,3
Bánovce nad Bebravou	37 999	461,8	82,3	9,6	44,6
Banská Bystrica	110 908	809,4	137,0	8,6	53,3
Banská Štiavnica	16 731	292,3	57,2	16,5	41,7
Bardejov	76 857	936,0	82,1	19,5	31,6
Bratislava I	41 032	9,6	4 274,2	2,9	207,9
Bratislava II	111 837	92,5	1 209,0	4,2	84,7
Bratislava III	62 673	74,7	839,0	3,5	125,1
Bratislava IV	95 491	96,6	988,5	3,3	47,1
Bratislava V	117 758	94,2	1 250,1	3,8	46,3
Brezno	64 242	1 265,2	50,8	17,3	31,5
Bytča	31 036	281,6	110,2	15,1	25,9
Čadca	92 424	760,6	121,5	10,9	28,7
Detva	32 641	449,2	72,7	17,1	30,4
Dolný Kubín	39 490	491,8	80,3	13,9	34,0
Dunajská Streda	117 304	1 075,0	109,1	9,7	35,3
Galanta	96 140	641,7	149,8	6,1	40,8
Gelnica	31 257	584,4	53,5	19,3	20,1
Hlohovec	45 216	267,2	169,2	7,4	40,8
Humenné	64 184	754,3	85,1	16,6	39,9
Ilava	60 891	358,5	169,8	7,8	44,7
Kežmarok	67 499	839,5	80,4	24,7	20,1
Komárno	106 645	1 100,3	96,9	16,2	35,5
Košice – okolie	113 971	1 533,4	74,3	20,7	15,9
Košice I	67 342	86,1	782,1	7,9	76,4
Košice II	80 448	79,9	1 006,9	9,7	57,3
Košice III	29 814	16,8	1 774,6	8,7	22,3
Košice IV	56 055	60,0	934,3	7,7	58,6
Krupina	22 657	584,9	38,7	20,9	29,0
Kysucké Nové Mesto	34 010	173,7	195,8	13,0	48,3
Levice	118 188	1 551,1	76,2	14,4	34,5
Levoča	32 803	357,3	91,8	17,8	22,1
Liptovský Mikuláš	73 289	1 341,2	54,6	11,3	45,0
Lučenec	72 899	825,6	88,3	23,1	29,6
Malacky	68 318	949,6	71,9	8,0	42,0
Martin	97 515	735,7	132,5	9,5	42,2
Medzilaborce	12 105	427,3	28,3	20,0	20,3
Michalovce	109 807	1 018,5	107,8	17,7	32,4
Myjava	28 005	327,4	85,5	10,6	41,5
Námestovo	58 944	690,5	85,4	12,2	33,7
Nitra	164 365	870,7	188,8	7,7	48,7
Nové Mesto nad Váhom	62 668	580,0	108,0	8,3	45,7
Nové Zámky	146 345	1 346,5	108,7	12,8	35,2
Partizánske	47 282	301,2	157,0	12,1	31,8
Pezinok	57 955	375,5	154,3	5,7	33,8
Piešťany	64 207	381,1	168,5	7,3	43,6
Poltár	22 636	476,1	47,5	21,8	17,4
Poprad	104 508	1 105,0	94,6	11,2	43,6
Považská Bystrica	64 146	463,2	138,5	12,7	42,4
Prešov	166 223	933,7	178,0	15,7	35,4
Prievidza	139 639	959,8	145,5	11,5	40,0
Púchov	45 488	375,4	121,2	7,9	57,0
Revúca	40 458	730,4	55,4	28,6	24,4
Rimavská Sobota	82 561	1 471,1	56,1	33,3	22,5
Rožňava	61 830	1 173,3	52,7	25,4	29,4
Ružomberok	59 011	646,8	91,2	11,5	36,5
Sabinov	56 638	483,5	117,1	23,9	24,4
Senec	61 514	359,9	170,9	5,5	35,5
Senica	61 265	683,6	89,6	11,7	34,0
Skalica	47 631	357,2	133,3	9,4	38,0
Snina	38 650	804,9	48,0	20,3	33,8
Sobrance	23 214	538,2	43,1	19,8	24,0
Spišská Nová Ves	96 788	587,4	164,8	15,5	40,2
Stará Ľubovňa	51 848	624,0	83,1	13,3	28,1
Stropkov	20 737	389,0	53,3	18,0	28,8
Svidník	33 230	549,8	60,4	19,8	31,9
Šaľa	54 099	355,9	152,0	10,4	27,8
Topoľčany	73 958	597,7	123,7	11,2	40,2
Trebišov	104 983	1 073,8	97,8	24,1	28,7
Trenčín	113 741	674,8	168,6	7,5	46,2
Trnava	128 171	741,3	172,9	6,0	50,9
Turčianske Teplice	16 735	392,8	42,6	10,6	29,3
Tvrdošín	35 864	478,9	74,9	13,2	28,4
Veľký Krtíš	45 898	848,3	54,1	23,5	24,5
Vranov nad Topľou	78 673	769,4	102,3	19,9	23,8
Zlaté Moravce	42 775	521,2	82,1	10,1	29,7
Zvolen	67 533	759,0	89,0	9,5	50,9
Žarnovica	26 875	425,5	63,2	19,9	28,6
Žiar nad Hronom	47 658	517,6	92,1	14,6	37,1
Žilina	158 029	815,1	193,9	7,7	49,3

Celkové hodnotenie

Víťazom hodnotenia Indexu regionálneho podnikateľského prostredia sa stalo hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava. Päť mestských bratislavských okresov obsadilo prvých päť miest, pričom najvyššie sa dostala Bratislava II. Najvyššiu vyspelosť regiónu hlavného mesta potvrdila úspešnosť okolitých neďalekých okresov – Senca, Malaciek a Pezinka. Druhé blízke centrum sa vytvára v Trnave a okolí. Okres Trnava skončil v rebríčku hneď za bratislavskými mestskými časťami na 6. mieste. Od Trnavy a susedného Hlohovca, ktorý uzatvára prvú desiatku, pokračuje pásmo vyspelosti hore stredným a horným Považím. Lídrom je tu Žilina s 8. pozíciou a Trenčín s 12. miestom. Považské okresy od Hlohovca až po Žilinu sa okrem Bytče všetky zmestili do prvej tridsiatky 79-miestneho rebríčka. Do elitnej kategórie patria ešte neďaleké okresy Skalica a Senica. Tento takmer súvislý pás s rozvinutým podnikateľským prostredím od Bratislavy až po Žilinu spája niekoľko znakov. Ide o oblasť, ktorá je na Slovensku priemyselne najvyspelejšia už mnoho desaťročí. V 20. storočí práve ona najúspešnejšie zachytila niekoľko industrializačných vln. Je tu najlepšia infraštruktúra, ľudia sú tu najviac ekonomicky aktívni. Samosprávy sú sebavedomé a dokážu v spolupráci s centrálnou vládou pritiahnuť investície.

Druhý pás relatívnej vyspelosti sa rovnako tiahne po osi juhozápad – severovýchod. Začína sa v Dunajskej Strede a končí sa až pod Vysokými Tatrami. Najlepšie v ňom obstáli okresy Galanta s 13. a Poprad so 17. miestom. V rebríčku sa všetky okresy pohybujú v prvej polovici, teda nad priemerom. Prirodzeným centrami tohto pásu sú mestá Nitra, Zvolen s Banskou Bystricou a Ružomberok. Z historického hľadiska ide zas len o potvrdenie dávnejších priemyselných aktivít v týchto ohniskách rozvoja. Ľudia sú tu ekonomicky aktívni. Infraštruktúra je tu na porovnateľnej úrovni so stredným Považím, i keď nie je taká ucelená. Liptov a Poprad majú horšie dopravné spojenie s hlavným mestom, ale napriek tomu dokážu tento nedostatok kompenzovať hlavne turistickou atraktivnosťou. Samosprávy sú tu všeobecne menej sebavedomé, ale stále nad slovenským priemerom.

Uvedené dva pásy obopínajú regióny hornej Nitry a Turca. Tunajšie okresy sa umiestnením pohybujú okolo celoslovenského priemeru, takmer s rovnakou odchýlkou na jednu a druhú stranu. Najlepšie si počínajú prirodzené centrá Martin a Prievidza, ktoré sú v rebríčku susedmi na 38. a 39. pozícii. Horná Nitra a Turiec trpia uzavretosťou spôsobenou prírodnými podmienkami. Sú ohraničené horami a majú slabé dopravné spojenie s okolím. S vyspelejšími oblasťami je tu bezbariérové spojenie v podstate len s dolnou Nitrou. Ďalšou nevýhodou je väčšia pripútanosť obyvateľov k domovine, ľudia sa za prácou neradi sťahujú. Ekonomická aktivita obyvateľov je stále pomerne vysoká, avšak menej sa to odráža na rozvoji priemyslu. Samosprávy sú menej sebavedomé a nedokážu vytvoriť podmienky na pritiahnutie významných zahraničných investorov.

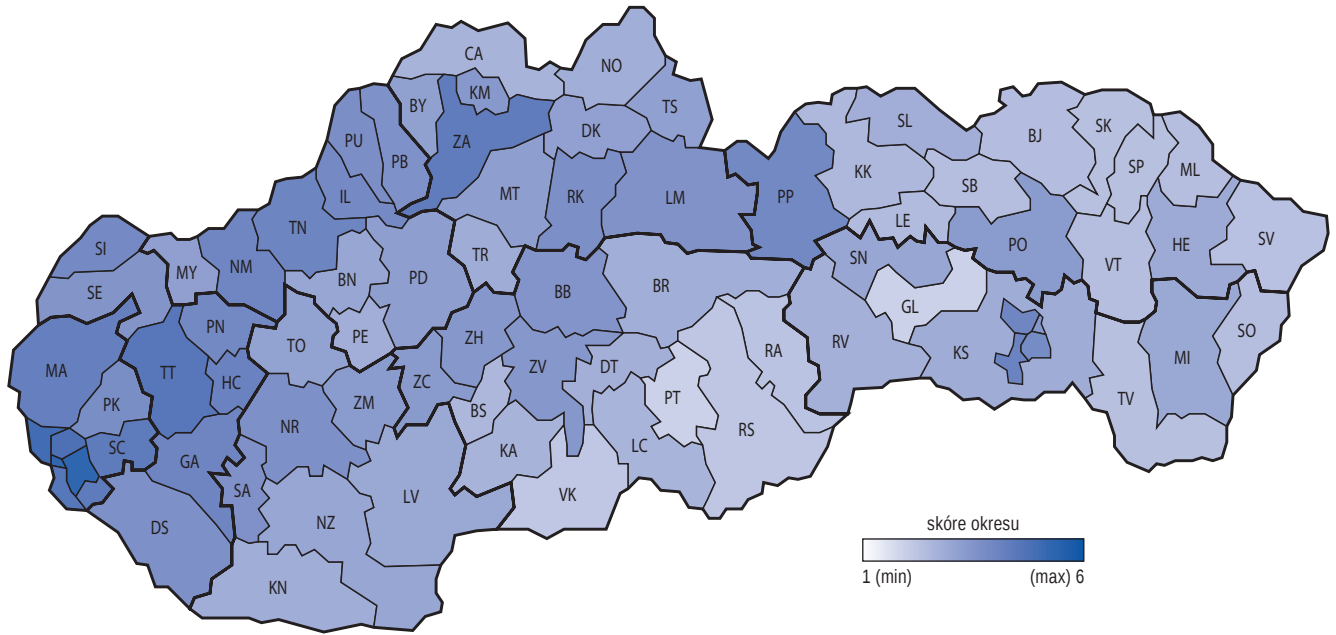
Pod celoslovenský priemer sa prepadol pás južných okresov, ktorý sa tiahne popri slovensko-maďarskej hranici od Komárna, Tekovom, Poíplím až po dolný Spiš. Ide zväčša o veľké okresy s početnou maďarskou menšinou. Tie najväčšie majú charakteristický pretiahnutý severo-južný tvar a vytvárajú neprirodzené celky. Na rozdiel od vyspelých severnejších pásov v nich hrá dôležitejšiu úlohu poľnohospodárstvo. V rebríčku sa pohybujú pod priemerom v druhej polovici. Najlepšie z nich obstál okres Nové Zámky so 46. pozíciou, najhoršie Poltár s predposledným 78. miestom. Priemysel je tu málo rozvinutý. Okresom chýba kvalitné dopravné spojenie s hlavným mestom i ďalšími regionálnymi centrami. Samospráva je málo aktívna, čo neraz vyplýva z územnej a národnostnej nehomogénnosti okresov.

Podobné výsledky, i keď z iných príčin dosiahli najsevernejšie okresy na Kysuciach a Orave. Pohybujú sa v druhej polovici rebríčka. Ich šance poskočiť vyššie znižuje dedičstvo z minulosti. V bývalom režime sa tu umelo vybuďovali veľké priemyselné kapacity, ktoré po ekonomickej transformácii spustenej na začiatku 90. rokov neudržali krok s konkurenciou a buď zanikli, alebo hospodária s problémami. Táto oblasť je relatívne preľudnená a po zániku významných výrobných kapacít trpí veľkou migráciou do vyspelejších južnejších oblastí. Gravitácia k úspešnej Žiline je slabá a samosprávy nedokážu využiť príchod silných investorov do spádového centra na rozvinutie sekundárnych aktivít vo vlastných okresoch.

Východné Slovensko trpí odlahlosťou od západných centier, hlavne od hlavného mesta. Výnimkou sú okresy Košíc. Všetky prenikli do prvej polovice rebríčka. Najlepšie sa umiestnil okres Košice II, keď obsadil 11. miesto, najhoršie Košice III s 31. miestom. Do prvej polovice sa popri vyššie spomínanom Poprade dostal už len okres Prešov. Inak sa všetky východoslovenské okresy nachádzajú v druhej polovici. Na miestne pomery sa najlepšie darí košickému okoliu a centrálnemu Zemplínu. Tu je spolu s Košicami a Prešovom jadro priemyslu. Tieto oblasti dvíha dobré lokálne dopravné spojenie a najlepší prístup po cestných a železničných komunikáciách k vyspelejšim oblastiam Slovenska. Odlahlosťou trpia najmä okresy krajného severovýchodu, kde sú zároveň najťažšie prírodné podmienky na podnikanie. Pohybujú sa na chvoste rebríčka, i keď ten uzatvára oveľa južnejšie položená Gelnica. Okresy východného Slovenska sa najviac sťažujú na nepozornosť centrálnnej vlády, od ktorej očakávajú budovanie komunikácií, pritiahnutie silných zahraničných investorov a vytváranie výhodných podmienok pre domácich podnikateľov. Samosprávy sú na východnom Slovensku až na výnimky slabé, spoliehanie sa na pomoc od centra je tu najvyššie na Slovensku.

Hodnotenie rebríčka indexu dokazuje, že rozvinutosť je najvyššia na krajnom juhozápade Slovenska a klesá smerom na východ. S optimistickým výhľadom do budúcnosti však naznačuje, že prosperita sa môže šíriť kaskádovito práve týmto smerom, hoci prekonávanie bariér nebude jednoduché.

Index regionálneho podnikateľského prostredia

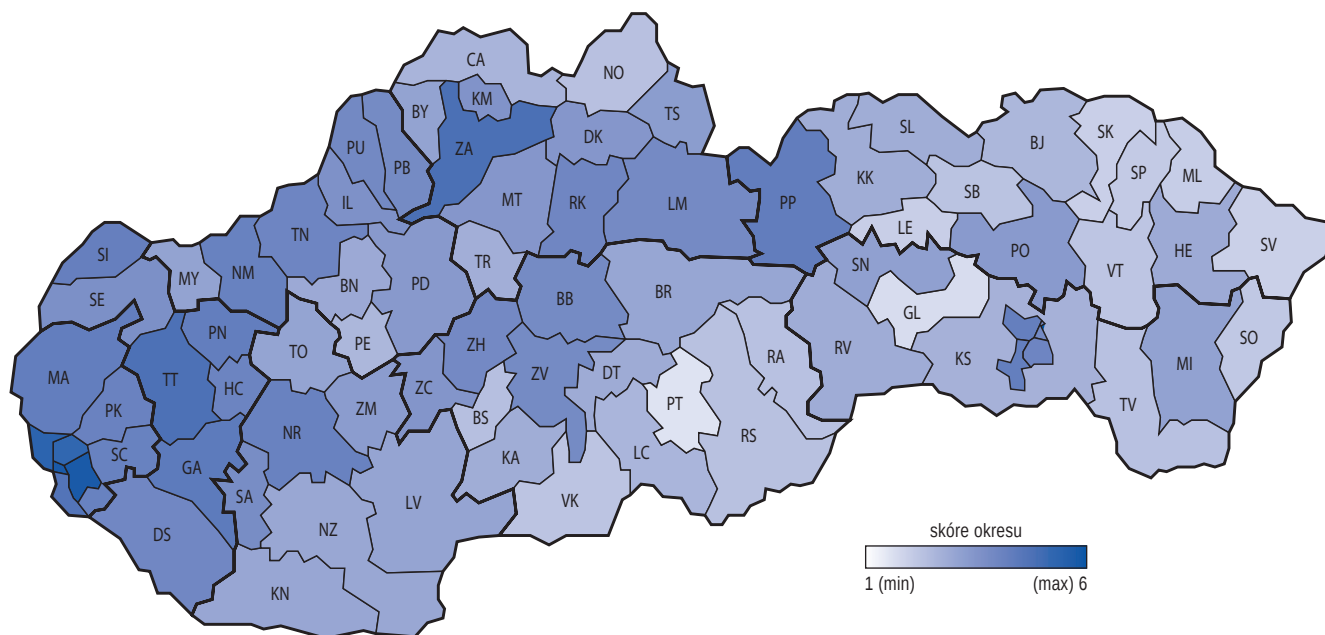

Okres	IRPP skóre	Sub.1 skóre	Sub.2 skóre	Sub.3 skóre	Sub.4 skóre
1 BA Bratislava II	4,48	4,95	3,18	4,73	4,46
2 BA Bratislava I	4,42	4,96	3,01	4,48	4,50
3 BA Bratislava IV	4,27	4,55	3,02	4,26	4,58
4 BA Bratislava III	4,14	4,43	3,02	4,20	4,34
5 BA Bratislava V	4,02	4,07	3,19	4,19	4,25
6 TT Trnava	4,00	4,14	3,17	4,16	4,13
7 SC Senec	3,92	3,80	3,31	4,12	4,20
8 ZA Žilina	3,90	4,17	3,20	3,93	3,95
9 MA Malacky	3,84	3,86	3,26	3,89	4,05
10 HC Hlohovec	3,78	3,75	3,25	3,94	3,96
11 KE Košice II	3,77	3,86	3,14	3,92	3,89
12 TN Trenčín	3,75	3,73	3,13	3,99	3,87
13 GA Galanta	3,73	3,94	3,48	3,38	3,89
14 KE Košice I	3,73	3,84	3,12	3,85	3,81
15 NM Nové Mesto nad Váhom	3,72	3,80	3,31	3,87	3,73
16 PN Piešťany	3,68	3,86	2,88	3,77	3,79
17 PP Poprad	3,67	3,89	3,56	3,64	3,51
18 SI Skalica	3,64	3,84	2,85	3,81	3,70
19 IL Ilava	3,64	3,53	3,49	3,76	3,75
20 KE Košice IV	3,62	3,73	3,09	3,88	3,60
21 PK Pezinok	3,58	3,79	3,17	3,00	3,97
22 PU Púchov	3,58	3,67	2,87	3,81	3,63
23 RK Ružomberok	3,56	3,71	3,27	3,44	3,64
24 NR Nitra	3,54	3,79	3,01	3,25	3,74
25 DS Dunajská Streda	3,54	3,70	3,46	3,27	3,61
26 PB Považská Bystrica	3,53	3,64	3,16	3,62	3,54
27 SA Šaľa	3,53	3,60	3,46	3,31	3,63
28 LM Liptovský Mikuláš	3,52	3,65	3,05	3,64	3,52
29 BB Banská Bystrica	3,48	3,64	3,11	3,21	3,70
30 SE Senica	3,48	3,56	3,07	3,71	3,44
31 KE Košice III	3,45	3,67	3,08	3,34	3,55
32 ZV Zvolen	3,45	3,63	3,25	3,14	3,57
33 ZH Žiar nad Hronom	3,44	3,67	3,19	3,21	3,50
— — Slovenská republika*	3,43	3,51	3,32	3,30	3,50
34 KM Kysucké Nové Mesto	3,43	3,50	3,36	3,04	3,66
35 ZC Žarnovica	3,40	3,47	3,80	3,17	3,30
36 PO Prešov	3,39	3,41	3,36	3,47	3,32
37 ZM Zlaté Moravce	3,39	3,38	3,64	3,10	3,47
38 MT Martin	3,35	3,46	3,15	2,96	3,62
39 PD Prievidza	3,34	3,42	3,31	3,01	3,52

Okres	IRPP skóre	Sub.1 skóre	Sub.2 skóre	Sub.3 skóre	Sub.4 skóre
40 MY Myjava	3,33	3,28	3,38	2,98	3,62
41 TS Tvrdošín	3,33	3,37	3,33	2,90	3,59
42 DK Dolný Kubín	3,32	3,46	3,24	2,97	3,46
43 BY Bytča	3,31	3,28	3,45	3,44	3,18
44 TO Topoľčany	3,29	3,26	3,36	3,08	3,43
45 BN Bánovce nad Bebravou	3,24	3,18	3,33	2,87	3,50
46 NZ Nové Zámky	3,23	3,22	3,33	3,11	3,29
47 SN Spišská Nová Ves	3,23	3,32	3,60	2,80	3,27
48 LV Levice	3,21	3,26	3,36	3,01	3,24
49 MI Michalovce	3,21	3,28	3,55	2,95	3,16
50 HE Humenné	3,18	3,17	3,52	2,79	3,31
51 KS Košice - okolie	3,15	3,07	3,62	3,04	3,08
52 TR Turčianske Teplice	3,14	3,12	3,39	2,91	3,22
53 KN Komárno	3,14	3,23	3,23	2,98	3,12
54 BR Brezno	3,13	3,24	3,37	2,75	3,17
55 NO Námestovo	3,12	2,86	3,52	2,86	3,38
56 SL Stará Ľubovňa	3,12	3,13	3,52	2,70	3,21
57 PE Partizánske	3,12	2,99	3,58	2,95	3,15
58 DT Detva	3,11	3,17	3,40	2,71	3,19
59 RV Rožňava	3,09	3,15	3,40	2,99	2,96
60 KA Krupina	3,05	3,14	3,22	2,83	3,04
61 CA Čadca	3,05	3,03	3,27	2,68	3,23
62 LC Lučenec	3,03	3,02	3,41	2,81	3,01
63 BS Banská Štiavnica	3,00	2,88	3,50	2,73	3,07
64 KK Kežmarok	2,98	3,14	3,64	2,50	2,87
65 LE Levoča	2,94	2,65	3,50	3,03	2,91
66 BJ Bardejov	2,91	3,00	3,50	2,58	2,78
67 SO Sobrance	2,90	2,75	3,86	2,42	2,91
68 ML Medzilaborce	2,90	2,68	4,01	2,42	2,94
69 SB Sabinov	2,90	2,84	3,70	2,35	2,96
70 VT Vranov nad Topľou	2,89	2,79	3,61	2,57	2,89
71 TV Trebišov	2,87	2,85	3,66	2,67	2,65
72 SP Stropkov	2,86	2,72	3,59	2,50	2,94
73 SK Svidník	2,86	2,64	3,55	2,60	2,95
74 SV Snina	2,85	2,63	3,63	2,47	2,98
75 RA Revúca	2,83	2,85	3,59	2,47	2,70
76 RS Rimavská Sobota	2,78	2,86	3,07	2,78	2,56
77 VK Veľký Krtíš	2,75	2,81	3,23	2,59	2,58
78 PT Poltár	2,61	2,31	3,61	2,37	2,63
79 GL Gelnica	2,61	2,44	3,35	2,30	2,66

* skóre Slovenskej republiky je váženým priemerom skóre jednotlivých okresov, kde váhy sú dané ako počty obyvateľov okresov k 31.12.2009

Subindex I: Ekonomická aktivita

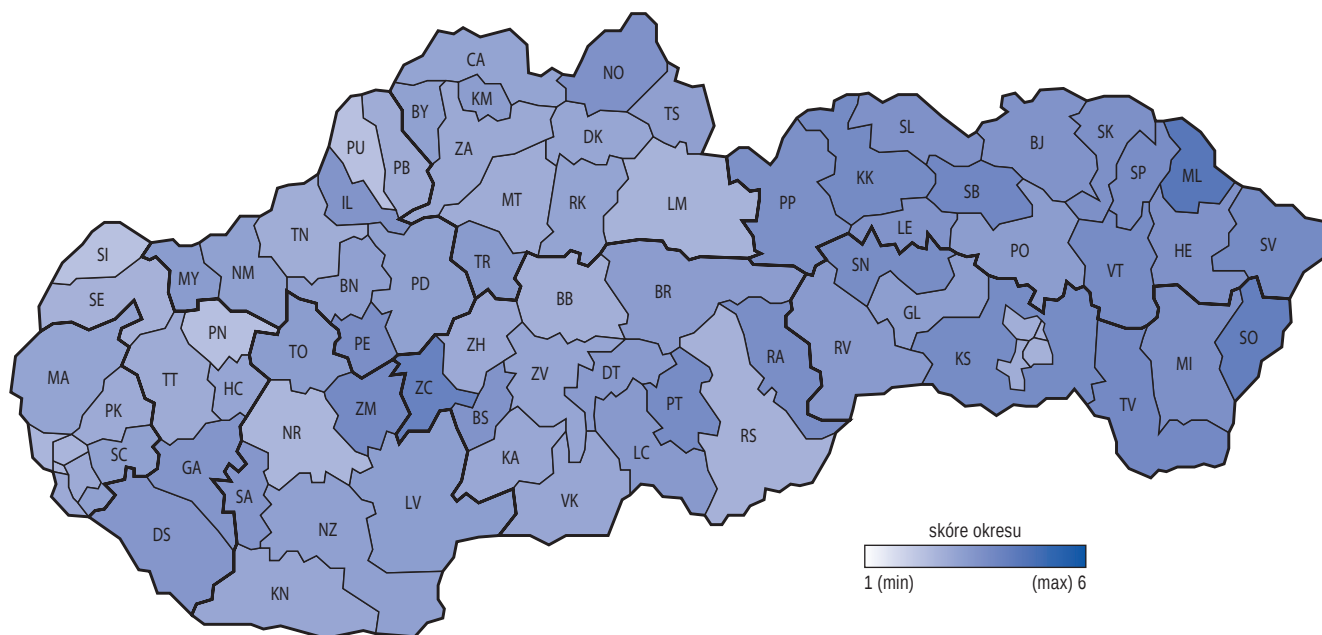

Okres	Subindex I		1. pilier		2. pilier	
	Ekonomická aktivita	skóre	Ekonomické prostredie	skóre	Ekonomické výstupy	skóre
1 BA Bratislava I	4,96	1	4,65	2	5,21	
2 BA Bratislava II	4,95	2	4,55	1	5,28	
3 BA Bratislava IV	4,55	4	4,43	3	4,65	
4 BA Bratislava III	4,43	5	4,35	5	4,49	
5 ZA Žilina	4,17	20	3,75	4	4,52	
6 TT Trnava	4,14	6	4,01	6	4,25	
7 BA Bratislava V	4,07	3	4,50	23	3,72	
8 GA Galanta	3,94	18	3,76	8	4,08	
9 PP Poprad	3,89	26	3,56	7	4,15	
10 PN Piešťany	3,86	8	3,86	15	3,86	
11 MA Malacky	3,86	10	3,83	12	3,89	
12 KE Košice II	3,86	17	3,77	11	3,93	
13 KE Košice I	3,84	23	3,67	10	3,99	
14 SI Skalica	3,84	15	3,80	14	3,87	
15 SC Senec	3,80	9	3,84	19	3,78	
16 NM Nové Mesto nad Váhom	3,80	12	3,82	18	3,79	
17 NR Nitra	3,79	22	3,69	13	3,87	
18 PK Pezinok	3,79	16	3,78	17	3,79	
19 HC Hlohovec	3,75	11	3,82	26	3,70	
20 TN Trenčín	3,73	13	3,81	28	3,67	
21 KE Košice IV	3,73	7	3,89	31	3,60	
22 RK Ružomberok	3,71	45	3,35	9	4,01	
23 DS Dunajská Streda	3,70	19	3,76	29	3,65	
24 PU Púchov	3,67	24	3,61	24	3,72	
25 KE Košice III	3,67	14	3,80	40	3,41	
26 ZH Žiar nad Hronom	3,67	31	3,54	20	3,77	
27 LM Liptovský Mikuláš	3,65	34	3,45	16	3,81	
28 PB Považská Bystrica	3,64	25	3,56	27	3,69	
29 BB Banská Bystrica	3,64	29	3,55	25	3,71	
30 ZV Zvolen	3,63	32	3,51	22	3,72	
31 SA Šaľa	3,60	27	3,56	30	3,63	
32 SE Senica	3,56	30	3,54	32	3,57	
33 IL Ilava	3,53	21	3,72	42	3,38	
— — Slovenská republika*	3,51	—	3,48	—	3,53	
34 KM Kysucké Nové Mesto	3,50	35	3,43	33	3,57	
35 ZC Žarnovica	3,47	36	3,43	34	3,51	
36 DK Dolný Kubín	3,46	55	3,11	21	3,75	
37 MT Martin	3,46	37	3,42	35	3,49	
38 PD Prievidza	3,42	33	3,50	43	3,35	
39 PO Prešov	3,41	42	3,38	39	3,44	

Okres	Subindex I		1. pilier		2. pilier	
	Ekonomická aktivita	skóre	Ekonomické prostredie	skóre	Ekonomické výstupy	skóre
40 ZM Zlaté Moravce	3,38	47	3,30	38	3,44	
41 TS Tvrdošín	3,37	48	3,26	37	3,46	
42 SN Spišská Nová Ves	3,32	54	3,14	36	3,48	
43 MI Michalovce	3,28	50	3,22	45	3,34	
44 BY Bytča	3,28	38	3,42	50	3,16	
45 MY Myjava	3,28	28	3,55	59	3,05	
46 TO Topoľčany	3,26	40	3,40	53	3,15	
47 LV Levice	3,26	44	3,35	49	3,18	
48 BR Brezno	3,24	58	3,05	41	3,40	
49 KN Komárno	3,23	46	3,34	54	3,13	
50 NZ Nové Zámky	3,22	41	3,38	57	3,09	
51 BN Bánovce nad Bebravou	3,18	43	3,36	60	3,04	
52 HE Humenné	3,17	51	3,20	52	3,15	
53 DT Detva	3,17	49	3,23	55	3,12	
54 RV Rožňava	3,15	65	2,93	46	3,33	
55 KA Krupina	3,14	59	3,04	48	3,22	
56 KK Kežmarok	3,14	61	2,96	47	3,28	
57 SL Stará Ľubovňa	3,13	56	3,10	51	3,16	
58 TR Turčianske Teplice	3,12	53	3,14	56	3,10	
59 KS Košice - okolie	3,07	78	2,74	44	3,34	
60 CA Čadca	3,03	52	3,16	62	2,91	
61 LC Lučenec	3,02	57	3,08	61	2,96	
62 BJ Bardejov	3,00	64	2,95	58	3,05	
63 PE Partizánske	2,99	39	3,40	72	2,65	
64 BS Banská Štiavnica	2,88	60	2,97	67	2,81	
65 NO Námestovo	2,86	70	2,88	63	2,85	
66 RS Rimavská Sobota	2,86	71	2,87	64	2,85	
67 RA Revúca	2,85	72	2,86	65	2,84	
68 TV Trebišov	2,85	67	2,89	66	2,82	
69 SB Sabinov	2,84	69	2,88	69	2,80	
70 VK Veľký Krτίš	2,81	73	2,81	68	2,81	
71 VT Vranov nad Topľou	2,79	68	2,89	70	2,71	
72 SO Sobrance	2,75	74	2,81	71	2,67	
73 SP Stropkov	2,72	66	2,91	74	2,56	
74 ML Medzilaborce	2,68	76	2,75	73	2,62	
75 LE Levoča	2,65	62	2,95	76	2,40	
76 SK Svidník	2,64	63	2,95	78	2,38	
77 SV Snina	2,63	75	2,81	75	2,48	
78 GL Gelnica	2,44	79	2,49	77	2,40	
79 PT Poltár	2,31	77	2,75	79	1,96	

* skóre Slovenskej republiky je váženým priemerom skóre jednotlivých okresov, kde váhy sú dané ako počty obyvateľov okresov k 31.12.2009

Subindex II: Verejná správa a legislatíva

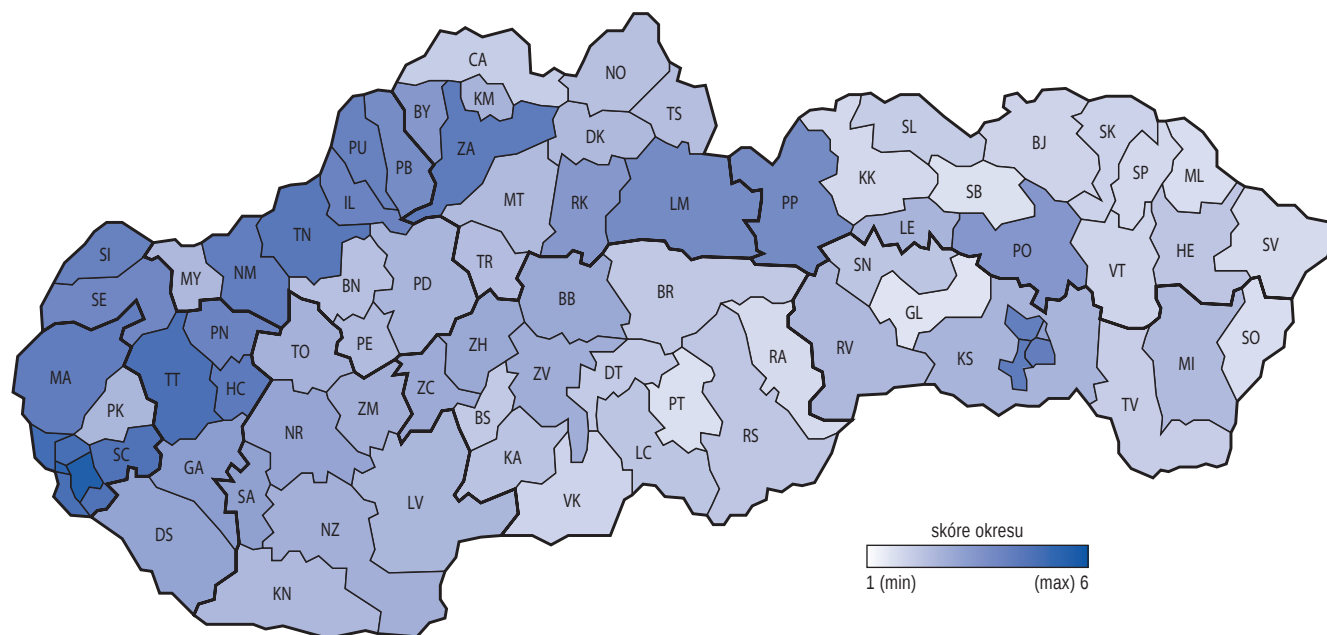

Okres	Subindex II	3. pilier		4. pilier	
	Verejná správa a legislatíva	Legislatíva	Verejná správa	skóre	pozícia
1 ML Medzilaborce	4,01	3	4,95	1	3,26
2 SO Sobrance	3,86	1	5,00	3	3,05
3 ZC Žarnovica	3,80	16	4,63	2	3,15
4 SB Sabinov	3,70	4	4,94	25	2,72
5 TV Trebišov	3,66	11	4,76	13	2,79
6 ZM Zlaté Moravce	3,64	18	4,60	7	2,89
7 KK Kežmarok	3,64	7	4,84	32	2,69
8 SV Snina	3,63	5	4,86	37	2,67
9 KS Košice - okolie	3,62	9	4,80	31	2,69
10 VT Vranov nad Topľou	3,61	10	4,78	30	2,70
11 PT Poltár	3,61	19	4,60	8	2,83
12 SN Spišská Nová Ves	3,60	17	4,61	11	2,81
13 SP Stropkov	3,59	8	4,83	27	2,72
14 RA Revúca	3,59	20	4,55	9	2,83
15 PE Partizánske	3,58	25	4,44	6	2,89
16 PP Poprad	3,56	21	4,55	15	2,78
17 MI Michalovce	3,55	13	4,74	50	2,61
18 SK Svidník	3,55	6	4,85	62	2,52
19 SL Stará Ľubovňa	3,52	15	4,66	45	2,63
20 NO Námestovo	3,52	24	4,44	12	2,80
21 HE Humenné	3,52	2	4,98	79	2,37
22 LE Levoča	3,50	12	4,74	60	2,53
23 BJ Bardejov	3,50	14	4,71	55	2,55
24 BS Banská Štiavnica	3,50	23	4,45	20	2,75
25 IL Ilava	3,49	26	4,44	22	2,74
26 GA Galanta	3,48	46	4,17	5	2,93
27 SA Šaľa	3,46	33	4,34	17	2,77
28 DS Dunajská Streda	3,46	37	4,30	14	2,79
29 BY Bytča	3,45	34	4,34	21	2,75
30 LC Lučenec	3,41	31	4,39	40	2,65
31 RV Rožňava	3,40	41	4,26	23	2,72
32 DT Detva	3,40	30	4,39	48	2,61
33 TR Turčianske Teplice	3,39	57	3,92	4	2,98
34 MY Myjava	3,38	45	4,19	19	2,75
35 BR Brezno	3,37	27	4,43	57	2,54
36 TO Topoľčany	3,36	40	4,28	42	2,64
37 PO Prešov	3,36	29	4,40	56	2,54
38 KM Kysucké Nové Mesto	3,36	38	4,30	46	2,62
39 LV Levice	3,36	43	4,19	29	2,70
40 GL Gelnica	3,35	22	4,52	77	2,43

Okres	Subindex II	3. pilier		4. pilier	
	Verejná správa a legislatíva	Legislatíva	Verejná správa	skóre	pozícia
41 TS Tvrdošín	3,33	36	4,31	54	2,56
42 BN Bánovce nad Bebravou	3,33	32	4,38	63	2,50
43 NZ Nové Zámky	3,33	28	4,41	70	2,47
— — Slovenská republika*	3,32	—	4,19	—	2,63
44 NM Nové Mesto nad Váhom	3,31	55	3,93	10	2,83
45 SC Senec	3,31	47	4,13	36	2,67
46 PD Prievidza	3,31	39	4,29	59	2,53
47 CA Čadca	3,27	48	4,08	44	2,63
48 RK Ružomberok	3,27	59	3,90	16	2,77
49 MA Malacky	3,26	49	4,08	47	2,62
50 HC Hlohovec	3,25	42	4,21	66	2,48
51 ZV Zvolen	3,25	35	4,33	69	2,48
52 DK Dolný Kubín	3,24	54	3,95	33	2,68
53 VK Veľký Krtíš	3,23	50	4,02	49	2,61
54 KN Komárno	3,23	44	4,19	72	2,47
55 KA Krupina	3,22	53	3,95	41	2,64
56 ZA Žilina	3,20	51	4,00	53	2,57
57 BA Bratislava V	3,19	73	3,73	18	2,76
58 ZH Žiar nad Hronom	3,19	60	3,89	43	2,64
59 BA Bratislava II	3,18	71	3,75	24	2,72
60 PK Pezinok	3,17	67	3,83	39	2,65
61 TT Trnava	3,17	69	3,80	34	2,67
62 PB Považská Bystrica	3,16	62	3,87	51	2,60
63 MT Martin	3,15	52	3,96	64	2,50
64 KE Košice II	3,14	58	3,91	58	2,53
65 TN Trenčín	3,13	68	3,82	52	2,58
66 KE Košice I	3,12	61	3,87	61	2,53
67 BB Banská Bystrica	3,11	56	3,92	71	2,47
68 KE Košice IV	3,09	64	3,86	68	2,48
69 KE Košice III	3,08	63	3,86	75	2,46
70 SE Senica	3,07	65	3,84	73	2,47
71 RS Rimavská Sobota	3,07	66	3,84	74	2,47
72 LM Liptovský Mikuláš	3,05	75	3,47	26	2,72
73 BA Bratislava III	3,02	74	3,69	65	2,49
74 BA Bratislava IV	3,02	72	3,73	76	2,45
75 NR Nitra	3,01	70	3,78	78	2,40
76 BA Bratislava I	3,01	76	3,39	28	2,71
77 PN Piešťany	2,88	77	3,39	67	2,48
78 PU Púchov	2,87	78	3,15	35	2,67
79 SI Skalica	2,85	79	3,11	38	2,65

* skóre Slovenskej republiky je váženým priemerom skóre jednotlivých okresov, kde váhy sú dané ako počty obyvateľov okresov k 31.12.2009

Subindex III: Technológie a infraštruktúra

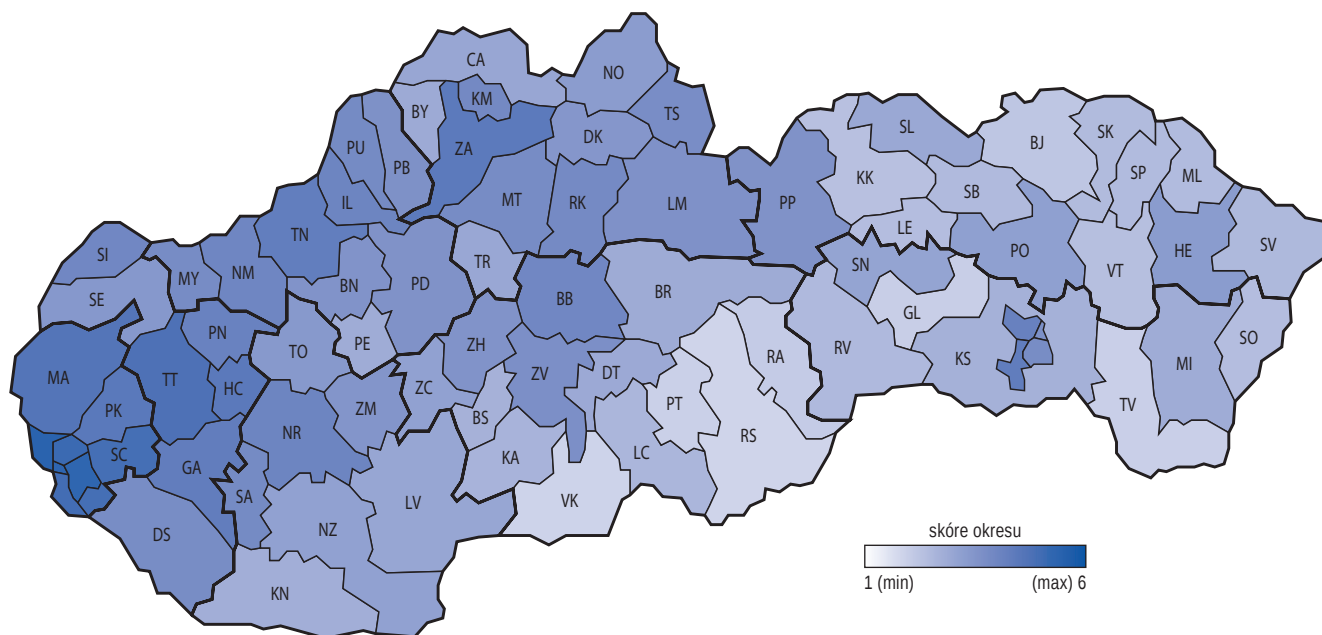

Okres	Subindex III Technológie a infraštruktúra		5. pilier Infraštruktúra		6. pilier Technológie	
	skóre	pozícia	skóre	pozícia	skóre	pozícia
1 BA Bratislava II	4,73	1	4,53	2	4,89	
2 BA Bratislava I	4,48	27	3,44	1	5,34	
3 BA Bratislava IV	4,26	5	4,16	4	4,34	
4 BA Bratislava III	4,20	24	3,73	3	4,58	
5 BA Bratislava V	4,19	6	4,13	5	4,23	
6 TT Trnava	4,16	4	4,18	6	4,14	
7 SC Senec	4,12	2	4,31	8	3,91	
8 TN Trenčín	3,99	3	4,20	14	3,77	
9 HC Hlohovec	3,94	7	4,11	15	3,75	
10 ZA Žilina	3,93	13	3,95	9	3,90	
11 KE Košice II	3,92	22	3,80	7	4,03	
12 MA Malacky	3,89	16	3,93	10	3,84	
13 KE Košice IV	3,88	10	4,10	16	3,69	
14 NM Nové Mesto nad Váhom	3,87	11	4,06	19	3,65	
15 KE Košice I	3,85	18	3,91	13	3,80	
16 SI Skalica	3,81	21	3,81	11	3,82	
17 PU Púchov	3,81	17	3,93	17	3,68	
18 PN Piešťany	3,77	8	4,11	31	3,41	
19 IL Ilava	3,76	9	4,11	32	3,37	
20 SE Senica	3,71	20	3,87	23	3,53	
21 PP Poprad	3,64	12	4,00	38	3,24	
22 LM Liptovský Mikuláš	3,64	19	3,90	33	3,35	
23 PB Považská Bystrica	3,62	23	3,74	26	3,49	
24 PO Prešov	3,47	14	3,94	53	2,96	
25 RK Ružomberok	3,44	28	3,38	25	3,51	
26 BY Bytča	3,44	15	3,94	57	2,90	
27 GA Galanta	3,38	30	3,11	18	3,67	
28 KE Košice III	3,34	26	3,46	39	3,23	
29 SA Šaľa	3,31	40	2,85	12	3,82	
— — Slovenská republika*	3,30	—	3,26	—	3,34	
30 DS Dunajská Streda	3,27	32	2,98	21	3,59	
31 NR Nitra	3,25	31	3,07	30	3,45	
32 BB Banská Bystrica	3,21	33	2,93	24	3,52	
33 ZH Žiar nad Hronom	3,21	35	2,92	22	3,53	
34 ZC Žarnovica	3,17	36	2,91	29	3,46	
35 ZV Zvolen	3,14	41	2,83	27	3,48	
36 NZ Nové Zámky	3,11	34	2,93	36	3,31	
37 ZM Zlaté Moravce	3,10	51	2,77	28	3,47	
38 TO Topoľčany	3,08	39	2,85	35	3,33	
39 KM Kysucké Nové Mesto	3,04	73	2,53	20	3,60	

Okres	Subindex III Technológie a infraštruktúra		5. pilier Infraštruktúra		6. pilier Technológie	
	skóre	pozícia	skóre	pozícia	skóre	pozícia
40 KS Košice - okolie	3,04	29	3,23	60	2,83	
41 LE Levoča	3,03	25	3,64	73	2,36	
42 PD Prievidza	3,01	43	2,82	40	3,22	
43 LV Levice	3,01	37	2,86	44	3,17	
44 PK Pezinok	3,00	58	2,70	34	3,34	
45 RV Rožňava	2,99	49	2,78	42	3,21	
46 KN Komárno	2,98	42	2,83	47	3,16	
47 MY Myjava	2,98	38	2,85	49	3,13	
48 DK Dolný Kubín	2,97	45	2,81	48	3,14	
49 MT Martin	2,96	60	2,68	37	3,26	
50 MI Michalovce	2,95	44	2,82	51	3,10	
51 PE Partizánske	2,95	46	2,81	50	3,10	
52 TR Turčianske Teplice	2,91	62	2,66	43	3,18	
53 TS Tvrdošín	2,90	63	2,66	45	3,17	
54 BN Bánovce nad Bebravou	2,87	72	2,56	41	3,22	
55 NO Námestovo	2,86	69	2,58	46	3,16	
56 KA Krupina	2,83	54	2,73	55	2,95	
57 LC Lučenec	2,81	50	2,78	59	2,84	
58 SN Spišská Nová Ves	2,80	70	2,57	52	3,06	
59 HE Humenné	2,79	61	2,67	56	2,92	
60 RS Rimavská Sobota	2,78	52	2,76	62	2,81	
61 BR Brezno	2,75	66	2,63	58	2,88	
62 BS Banská Štiavnica	2,73	75	2,52	54	2,95	
63 DT Detva	2,71	65	2,63	61	2,81	
64 SL Stará Ľubovňa	2,70	48	2,80	64	2,59	
65 CA Čadca	2,68	53	2,75	63	2,61	
66 TV Trebišov	2,67	47	2,81	66	2,53	
67 SK Svidník	2,60	57	2,70	67	2,48	
68 VK Veľký Krtíš	2,59	56	2,71	68	2,46	
69 BJ Bardejov	2,58	67	2,61	65	2,54	
70 VT Vranov nad Topľou	2,57	55	2,72	70	2,40	
71 SP Stropkov	2,50	59	2,69	76	2,30	
72 KK Kežmarok	2,50	71	2,57	69	2,42	
73 RA Revúca	2,47	64	2,63	77	2,29	
74 SV Snina	2,47	74	2,53	71	2,40	
75 SO Sobrance	2,42	68	2,61	78	2,20	
76 ML Medzilaborce	2,42	76	2,51	75	2,32	
77 PT Poltár	2,37	78	2,38	74	2,35	
78 SB Sabinov	2,35	79	2,32	72	2,38	
79 GL Gelnica	2,30	77	2,48	79	2,09	

* skóre Slovenskej republiky je váženým priemerom skóre jednotlivých okresov, kde váhy sú dané ako počty obyvateľov okresov k 31.12.2009

Subindex IV: Vzdelávanie a ľudské zdroje

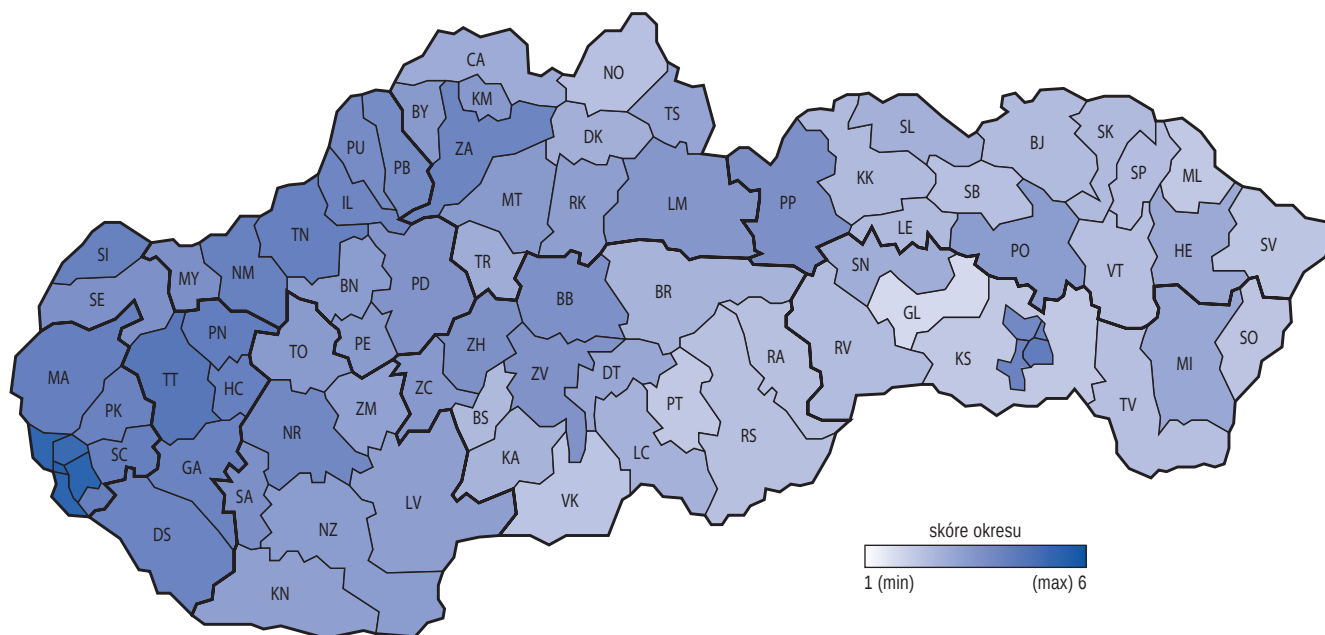

Okres	Subindex IV Vzdelávanie a ľudské zdroje	7. pilier		8. pilier	
		skóre	pozícia	skóre	pozícia
1 BA Bratislava IV	4,58	1	5,07	2	3,69
2 BA Bratislava I	4,50	3	4,78	1	3,99
3 BA Bratislava II	4,46	2	4,88	3	3,69
4 BA Bratislava III	4,34	4	4,71	4	3,68
5 BA Bratislava V	4,25	6	4,61	5	3,60
6 SC Senec	4,20	5	4,61	11	3,42
7 TT Trnava	4,13	7	4,46	6	3,55
8 MA Malacky	4,05	9	4,37	15	3,40
9 PK Pezinok	3,97	10	4,32	16	3,35
10 HC Hlohovec	3,96	11	4,21	8	3,48
11 ZA Žilina	3,95	12	4,19	7	3,51
12 KE Košice II	3,89	8	4,43	65	2,92
13 GA Galanta	3,89	13	4,15	12	3,42
14 TN Trenčín	3,87	14	4,11	10	3,43
15 KE Košice I	3,81	17	4,04	14	3,40
16 PN Piešťany	3,79	15	4,08	22	3,27
17 IL Ilava	3,75	16	4,05	29	3,20
18 NR Nitra	3,74	18	4,04	30	3,20
19 NM Nové Mesto nad Váhom	3,73	25	3,87	9	3,47
20 SI Skalica	3,70	19	3,97	28	3,23
21 BB Banská Bystrica	3,70	20	3,96	27	3,23
22 KM Kysucké Nové Mesto	3,66	29	3,79	13	3,40
23 RK Ružomberok	3,64	28	3,82	18	3,32
24 SA Šaľa	3,63	21	3,94	46	3,07
25 PU Púchov	3,63	26	3,83	23	3,26
26 MT Martin	3,62	22	3,90	45	3,10
27 MY Myjava	3,62	30	3,79	21	3,31
28 DS Dunajská Streda	3,61	32	3,75	17	3,34
29 KE Košice IV	3,60	24	3,88	43	3,11
30 TS Tvrdošín	3,59	27	3,82	36	3,17
31 ZV Zvolen	3,57	31	3,78	32	3,19
32 KE Košice III	3,55	23	3,89	53	3,04
33 PB Považská Bystrica	3,54	33	3,71	26	3,23
34 LM Liptovský Mikuláš	3,52	34	3,70	31	3,20
35 PD Prievidza	3,52	35	3,70	33	3,19
36 PP Poprad	3,51	40	3,63	19	3,31
37 BN Bánovce nad Bebravou	3,50	41	3,61	20	3,31
— — Slovenská republika*	3,50	—	3,68	—	3,16
38 ZH Žiar nad Hronom	3,50	36	3,69	40	3,15
39 ZM Zlaté Moravce	3,47	38	3,68	44	3,10

Okres	Subindex IV Vzdelávanie a ľudské zdroje	7. pilier		8. pilier	
		skóre	pozícia	skóre	pozícia
40 DK Dolný Kubín	3,46	37	3,68	48	3,07
41 SE Senica	3,44	42	3,61	41	3,11
42 TO Topoľčany	3,43	39	3,65	58	3,01
43 NO Námestovo	3,38	43	3,55	49	3,06
44 PO Prešov	3,32	51	3,35	25	3,25
45 HE Humenné	3,31	46	3,39	39	3,15
46 ZC Žarnovica	3,30	44	3,44	55	3,03
47 NZ Nové Zámky	3,29	45	3,42	47	3,07
48 SN Spišská Nová Ves	3,27	47	3,39	52	3,05
49 LV Levice	3,24	53	3,32	42	3,11
50 CA Čadca	3,23	55	3,27	37	3,15
51 TR Turčianske Teplice	3,22	52	3,33	60	2,99
52 SL Stará Ľubovňa	3,21	48	3,37	64	2,92
53 DT Detva	3,19	56	3,26	54	3,04
54 BY Bytča	3,18	58	3,24	50	3,05
55 BR Brezno	3,17	50	3,35	68	2,83
56 MI Michalovce	3,16	61	3,15	35	3,18
57 PE Partizánske	3,15	59	3,23	59	2,99
58 KN Komárno	3,12	60	3,21	61	2,95
59 KS Košice - okolie	3,08	49	3,36	75	2,56
60 BS Banská Štiavnica	3,07	57	3,26	69	2,74
61 KA Krupina	3,04	54	3,29	76	2,55
62 LC Lučenec	3,01	64	2,99	56	3,03
63 SV Snina	2,98	70	2,88	38	3,15
64 RV Rožňava	2,96	65	2,97	62	2,95
65 SB Sabinov	2,96	63	3,00	66	2,89
66 SK Svidník	2,95	74	2,79	24	3,25
67 ML Medzilaborce	2,94	73	2,82	34	3,18
68 SP Stropkov	2,94	69	2,88	51	3,05
69 LE Levoča	2,91	62	3,07	73	2,61
70 SO Sobrance	2,91	68	2,88	63	2,95
71 VT Vranov nad Topľou	2,89	67	2,91	67	2,86
72 KK Kežmarok	2,87	66	2,95	70	2,71
73 BJ Bardejov	2,78	77	2,64	57	3,03
74 RA Revúca	2,70	75	2,72	72	2,67
75 GL Gelnica	2,66	72	2,87	78	2,25
76 TV Trebišov	2,65	78	2,61	71	2,71
77 PT Poltár	2,63	71	2,88	79	2,15
78 VK Veľký Krtíš	2,58	76	2,66	77	2,45
79 RS Rimavská Sobota	2,56	79	2,55	74	2,58

* skóre Slovenskej republiky je váženým priemerom skóre jednotlivých okresov, kde váhy sú dané ako počty obyvateľov okresov k 31.12.2009

1. pilier: Ekonomické prostredie

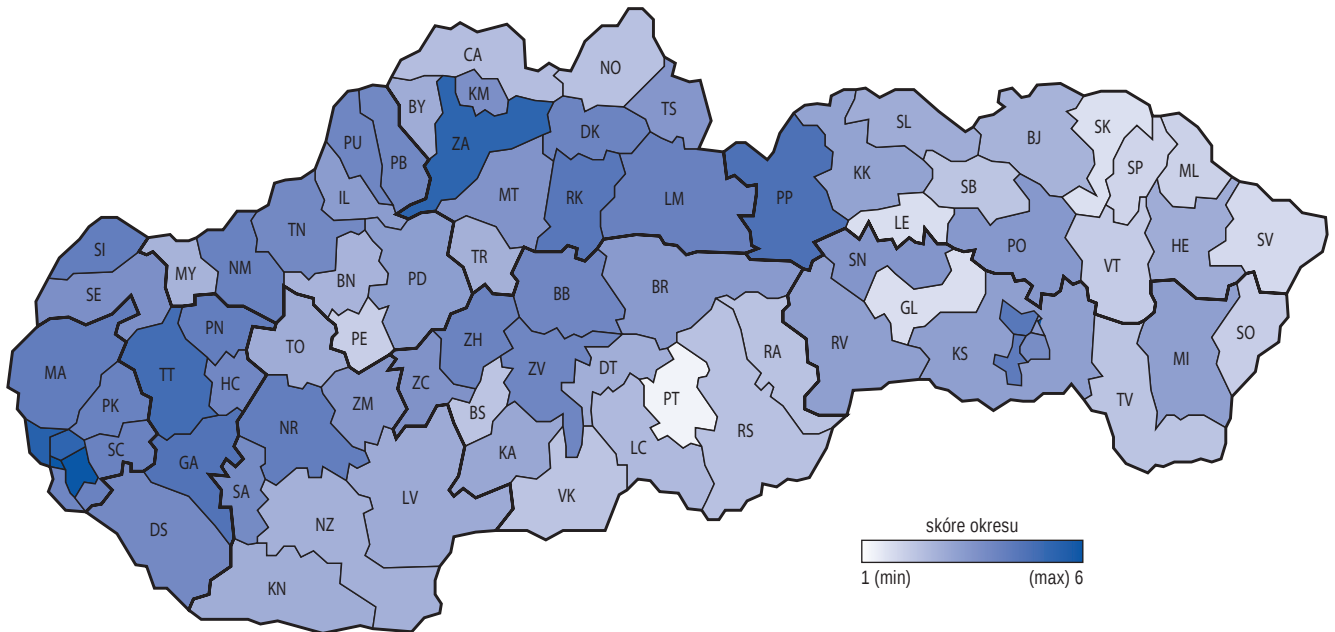
Pilier ekonomické prostredie je súčasťou subindexu ekonomická aktivita. Ukazuje, aké sú základné predpoklady na vyvíjanie ekonomických aktivít v jednotlivých okresoch. Pilier má 21 indikátorov, z čoho 7 sleduje štatistické hodnoty a 14 sa opiera o názory podnikateľov. Štatistické ukazovatele sú vybrané z pevných údajov, ako je hustota zaľudnenia, urbanizácia, výmera poľnohospodárskej pôdy. Hodnoty týchto ukazovateľov boli dnešným územným celkom v podstate prisúdené pri reforme územnoprávneho členenia v roku 1996, keď z 36 veľkých okresov vzniklo 79 prevažne menších. Vytvorilo sa pomerne nerovnomerné rozdelenie Slovenska, čoho dôkazom je, že najväčší okres Levice má 1 551 km² a najmenší (mimo aglomerácií Bratislavy a Košíc) Kysucké Nové Mesto 174 km². Väčšie okresy sú zväčša v južnej časti Slovenska osídlené sčasti občanmi maďarskej národnosti, menšie sú v severnej, národnostne homogénnejšej časti krajiny. Členenie územia stanovuje rozdielne východiská pre jednotlivé okresy.

Ďalšie štatistické indikátory sú pomerové a vylučujú veľkostné skreslenie. Hodnotia podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva na celkovom počte obyvateľov, rozsah čerpania sociálnych dávok a zastúpenie zahraničných podnikov. V pilieri ekonomické prostredie sa oveľa väčšia váha prisudzuje názorom miestnych podnikateľov. Berie sa do úvahy výhodnosť zemepisnej polohy okresu, vplyv prírodných podmienok na podnikanie. Respondenti odpovedali na otázky, aké sú súčasné podmienky na podnikanie, aká je dynamika ich vývoja za ostatné roky a do akej miery cítia bariéry ďalšieho zlepšovania podnikateľského prostredia. Hodnotili úroveň konkurencie v službách a v priemysle, dostupnosť finančných zdrojov, vstupných surovín, spoľahlivosť obchodných partnerov, ale aj nepriaznivý dopad miestnej šedej ekonomiky. Do úvahy sa brali ich názory na perspektívu vývoja okresu, vrátane rozvoja cestovného ruchu.

Pri pohľade na hodnotiacu mapu možno hneď postrehnúť rozdelenie Slovenska na tri oblasti – západnú, strednú a východnú. V západnej časti tiahnucej sa od hlavného mesta a susedných mimobratislavských okresov zhruba v línii Považia až po Žilinu je najvhodnejšie ekonomické prostredie na Slovensku. Keďže k tomuto pásu možno priradiť aj dopravne previazaný okres Nitry, zdá sa, že ekonomickú aktivitu prináša rýchlostná cesta spájajúca regióny s hlavným mestom. Kvalita infraštruktúry sa však v tomto pilieri nehodnotila (infraštruktúra je samostatným pilierom), z čoho vyplýva, že rozhodujú iné parametre – sú tu výhodnejšie všeobecné podmienky na podnikanie, územie je osídlené ekonomicky aktívnym obyvateľstvom a má perspektívu ďalšieho rozvoja. Druhá čitateľná oblasť sa tiahne od podunajských okresov cez Ponitrie, Pohronie, horné Považie až po Vysoké Tatry. Tu je prostredie vo všetkých ukazovateľoch slabšie ako v západnej časti. Tretia oblasť je juh stredného Slovenska a celá východná časť krajiny, kde je ekonomická aktivita najnižšia a prostredie najmenej výhodné. Vyčnieva len ostrov Košíc, ktorý je na tom zhruba rovnako ako prieme západného Slovenska Trenčín. Bezkonkurenčne najatraktívnejšie prostredie má hlavné mesto Bratislava.

Z tohto delenia územia vyplýva, že Slovensko potrebuje zlepšovať ekonomické prostredie najmä vo východnej a južnej časti. Toto je známe už desaťročia – hoci krajina prešla v 20. storočí niekoľkými vlnami industrializácie a celková aktivita bola po každej vlne vyššia, členenie sa veľmi nezmenilo. Nápravu má v rukách hlavne centrálna vláda, ktorá cieľovými nástrojmi, napríklad budovaním infraštruktúry, smerovaním eurofondov do najzaostalejších oblastí či vytváraním podporných zón na príchod investorov povzbudí ekonomickú aktivitu na juhu a východe krajiny. Farebne odtieňovaná mapa ešte ukazuje, že vyspelosť sa môže od západu a severu šíriť kaskádovito ďalej, čo vzbudzuje optimizmus v strednej časti krajiny.

2. pilier: Ekonomické výstupy

Pilier ekonomické výstupy je druhou častou subindexu ekonomická aktivita. Predmetom záujmu boli hlavne sumárne a priemerné ukazovatele za nosné odvetvia a konkrétne firmy. Na rozdiel od piliera s názvom ekonomické prostredie sa tu meranie sústredilo na štatistické ukazovatele. Spomedzi všetkých 12 indikátorov sa merateľné hodnoty sledujú v deviatich prípadoch.

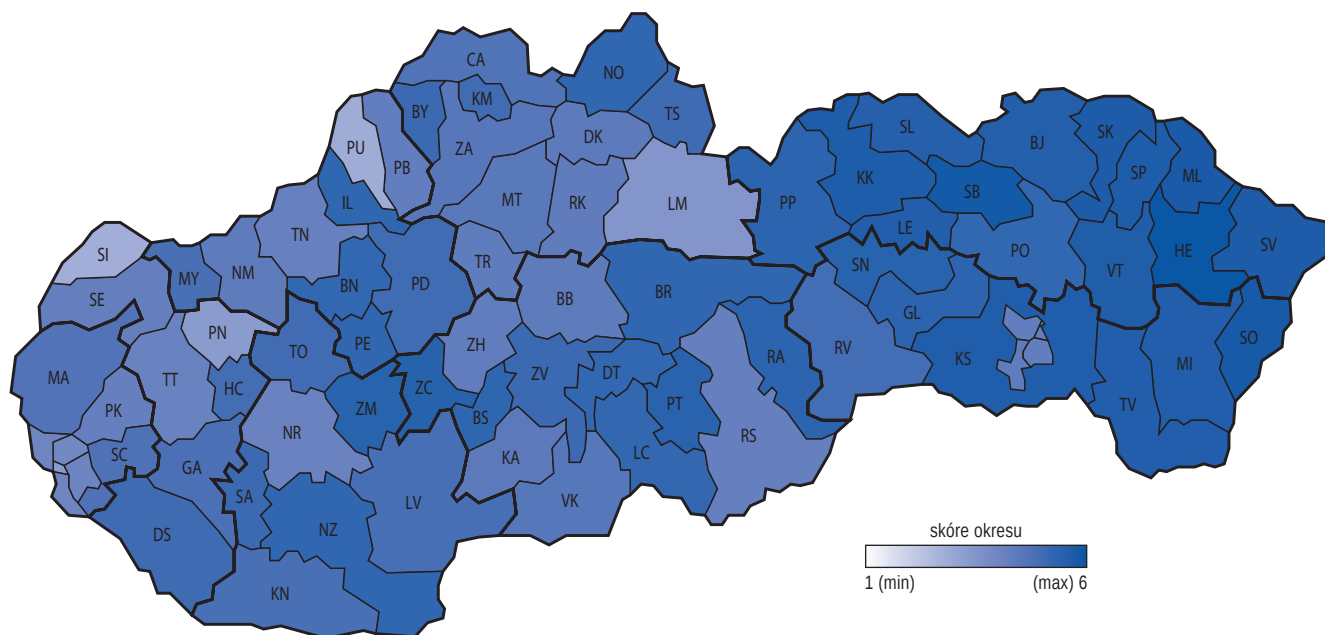
Jedným z hlavných indikátorov je vyprodukovaná pridaná hodnota a produktivita zamestnancov v priemysle. Pritom rozvinutosť priemyslu sa posudzuje ako podiel zamestnancov v priemysle k celkovej ekonomicky aktívnej populácii. Dôležitým parametrom je ekologickosť výroby, teda produkovanie odpadových látok na jednotku vytvorenej hodnoty. Čím vyššie boli úrovne znečistenia, tým horšie bolo hodnotenie okresu. Osobitne sa sledovalo znečistenie ovzdušia. Výstavba bytov a stavebná produkcia má v posudzovaní aktivity okresov porovnateľnú pozíciu ako pri sledovaní ekonomickej aktivity ekonomiky celého štátu – jej vyššia intenzita predznamenáva rast v iných odvetviach. Do úvahy sa bral pomerový ukazovateľ, teda stavebný výkon alebo postavený byt na jednotku obyvateľov okresu. Osobitnej pozornosti sa dostalo turizmu. Turistická aktivita vyjadrujúca počet prenocovaní na obyvateľa a turistická atraktivita sledujúca počet prenocovaní na jednotku plochy v okrese zvyšovala hodnotenie. V prieskume mali podniky v okresoch možnosť odpovedať na otázky, ako sa vyvíja ich produktivita a ziskovosť, aké vidia možnosti ďalšieho individuálneho rozvoja. Predmetom záujmu bol výskyt korupcie medzi podnikmi navzájom, pričom pri zvýšenom výskyte sa celkové hodnotenie okresu znižovalo.

Na základe celkového dosiahnutého skóre v tomto pilieri možno okresy na Slovensku rozdeliť na viacero kategórií. Kým v prípade piliera s názvom ekonomické prostredie sú pomerne ľahko čitateľné tri

oblasti západného, stredného a východného Slovenska, tu sa už hranice rozplývajú, i keď základ, z ktorého sa vychádza, je rovnaký. Krajine dominuje západné Slovensko s najlepšimi ekonomickými výstupmi, pričom výnimočne vysoké postavenia má Bratislava. Nadpriemerne pozitívne dopadlo Považie, ale nielen územie po Žilinu, ale až za pramene Váhu do oblasti Popradu. Popri Nitre sa do nadpriemeru dostala aj oblasť stredného Pohronia. Dôvody sú viaceré. Sever Slovenska má historicky vyššie rozvinutý priemysel a navyše je turisticky atraktívny. Oblasť zvolenskej kotliny a okolia je spádová, tiež sa tu koncentruje priemysel, priťahuje obyvateľov a pozitívne vplyva na zvyšovanie stavebnej produkcie. Na prekvapenie, rovnako pozitívne nedopadla oblasť Prievidze a celej hornej Nitry – toto územie sa v hodnotení dostalo na úroveň podunajských okresov. Vyplýva to z nižšej efektívnosti a ziskovosti podnikov, limitovanej stavebnej produkcie a tiež zo zvýšeného znečistenia životného prostredia. Oblasť Košíc a Prešova je z hľadiska ekonomických výstupov na tom menej priaznivo ako nižší priemer na vyspelom západnom Slovensku. Najhoršie dopadli okresy na krajnom severovýchode a na juhu stredného Slovenska, kde chýba priemysel, stavia sa málo a turistika je málo rozšírená.

Uvedené výsledky potvrdzujú, že popri známych oblastiach juhozápadu, Považia a Košíc sa prebúdzajú nové centrum rastu priemyslu, služieb a cestovného ruchu na strednom Slovensku, a to v oblasti stredného Pohronia a Liptova. To nevelmi súvisí s aktivitou centrálnej vlády, skôr začínajú byť aktívnejšie samosprávy a miestni podnikatelia. Podobné konštatovanie nemožno prisúdiť centru východného Slovenska, lebo aktivita Košíc a sčasti Prešova je osamotená. Príklad zo stredného Slovenska dáva iným samosprávam šancu, že aktivitu môžu pomôcť rozprúdiť vlastnými silami.

3. pilier: Legislatíva

Pilier legislatíva je jednou z dvoch zložiek subindexu verejná správa a legislatíva. Keďže zákony a predpisy upravujúce podnikateľskú činnosť sa v drvivej miere prijímajú na celoštátnej úrovni, možnosti miestnych samospráv v rámci delenia právomocí pri výkone verejnej správy sú pomerne nízke. Napriek tomu majú dopad na aktivity podnikov, hlavne menších, ktorých je na Slovensku v porovnaní s okolitými krajinami stále nedostatok.

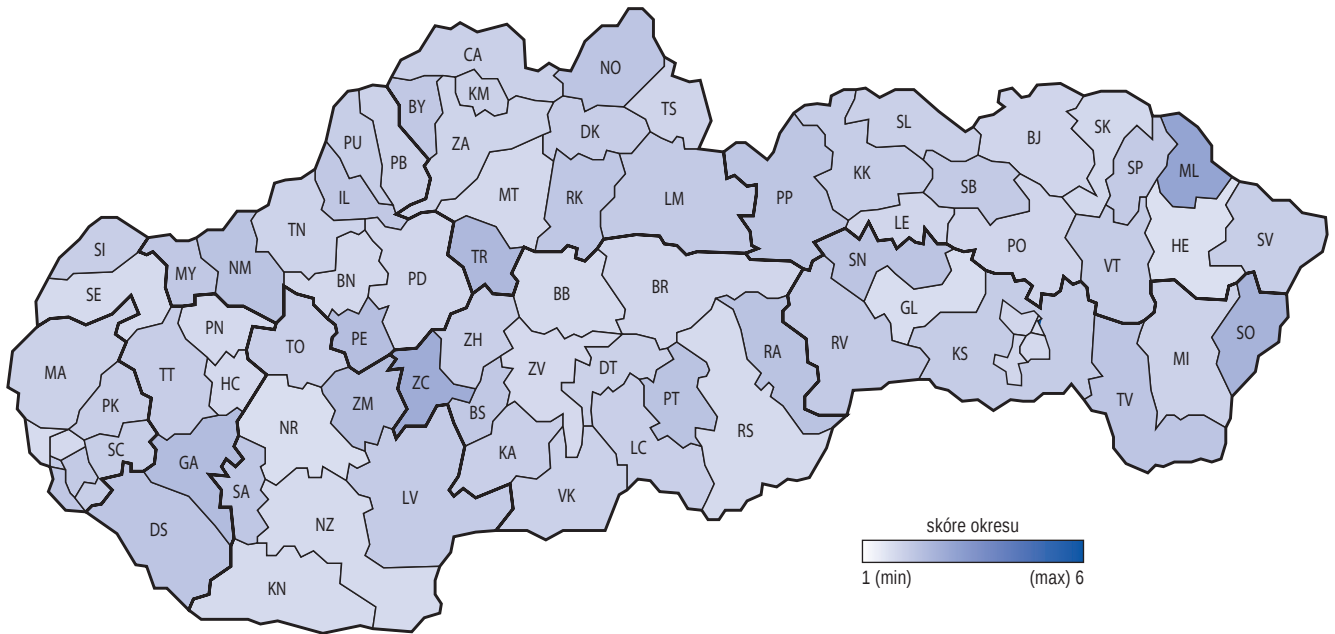
Miestne dane tvoria v tomto pilieri 8 z 12 indikátorov. Ide o dane z nestavebných plôch, stavebných pozemkov, zo stavieb na bývanie a z doplnkových stavieb, z poľnohospodárskych a vodohospodárskych stavieb, z priemyselných a administratívnych stavieb, zo stavieb na ostatné podnikanie, z bytov a nebytových priestorov a motorových vozidiel. Kým sadzby prvých siedmich druhov miestnych daní určujú obecné samosprávy, poslednú stanovujú vyššie územné celky. Sledovali sa aj poplatky za komunálny odpad. V troch indikátoroch sa bralo do úvahy hodnotenie zo strany podnikateľov. Išlo o vnímanie výšky daňového zaťaženia, vnímanie bariér na podnikanie v oblasti miestnej legislatívy a o perspektívu rozvoja podnikov v najbližších dvoch rokoch.

Pri pohľade na hodnotiacu mapu najskôr zarazí, že nastal opačný výsledok ako pri pilieroch sledujúcich ekonomickú aktivitu. Kým tam dominovalo západné Slovensko, tu je to presne naopak. V podstate pri všetkých indikátoroch sa najústretovejšie postavili k podnikateľom okresy východného Slovenska, od Popradu po Svidník. O niečo menej pozitívne vystupujú okresy stredného Slovenska, azda s výnimkou Liptovského Mikuláša. Na západnom Slovensku, až na oblasť Žitného ostrova, je situácia najhoršia. Najmenej ústretovo sa k podnikateľom na Slovensku správajú okresy Púchov a Skalica. Pri pohľade na sadzby daní v jednotlivých okresoch výsledok neprekvapuje. Napríklad pri dani z nehnuteľností majú najnižšie sadzby v okresoch Gelnica,

Sobrance a Medzilaborce, najvyššie v okresoch Bratislava I, Púchov a Piešťany. Pri sadzbe daní z priemyselných a administratívnych stavieb sú najústretovejšie Košice – okolie, Gelnica a Michalovce, najmenej ústretové Piešťany, Púchov a Nové Mesto nad Váhom. V dani z motorových vozidiel žiada od majiteľov automobilov najviac žilinský a trnavský kraj, najmenej prešovský a košický kraj. Takéto výsledky však v skutočnosti asi nesúvisia s ústretovosťou či neústretovosťou miestnych samospráv k podnikateľom, ako skôr s reálnymi možnosťami získania poplatkov z týchto daní. Pre prosperujúcejšie firmy zo západného Slovenska je jednoduchšie uhradiť stanovené poplatky ako pre podniky a živnostníkov v menej vyspelých východných okresoch. Čo sa týka vnímania legislatívnych bariér podnikania zo strany podnikateľov, výsledky sa od seba veľmi neodlišujú a okresy sa nedajú spájať do ucelených blokov. Najlepšie dopadli Kysucké Nové Mesto, Bratislava I a Sobrance, najhoršie Krupina, Košice – okolie a Komárno.

Pri celkovom hodnotení tohto piliera treba brať do úvahy, že rozdiel medzi najlepším a najhorším okresom síce nie je zanedbateľný, ale priestor na zlepšovanie je čiastočne obmedzený, pretože pilier legislatíva dostal najvyššie priemerné hodnotenie spomedzi všetkých pilierov. Samosprávy sa v tejto oblasti môžu zlepšovať, najmä v okresoch na západe Slovenska, no nemožno čakať zázraky. Z komplexného Indexu regionálneho podnikateľského prostredia vyplýva, že nevýhody, ktoré majú podnikatelia v tejto sfére, dostatočne vyvažujú výhody v iných kategóriách. Západnej časti Slovenska tak stále ponechávajú dostatočný náskok pred východnými okresmi.

4. pilier: Verejná správa

Pilier verejná správa je druhou častou subindexu verejná správa a legislatíva. Kým prvá časť tohto subindexu sa opiera hlavne o sadzby daní stanovované samosprávami, táto časť sa zameriava iba na vnímanie zo strany podnikateľov. V pilieri sa hodnotí, ako dokáže verejná správa vychádzať podnikateľom v ústrety a ako vytvára podmienky na rozvíjanie miestnych ekonomických aktivít.

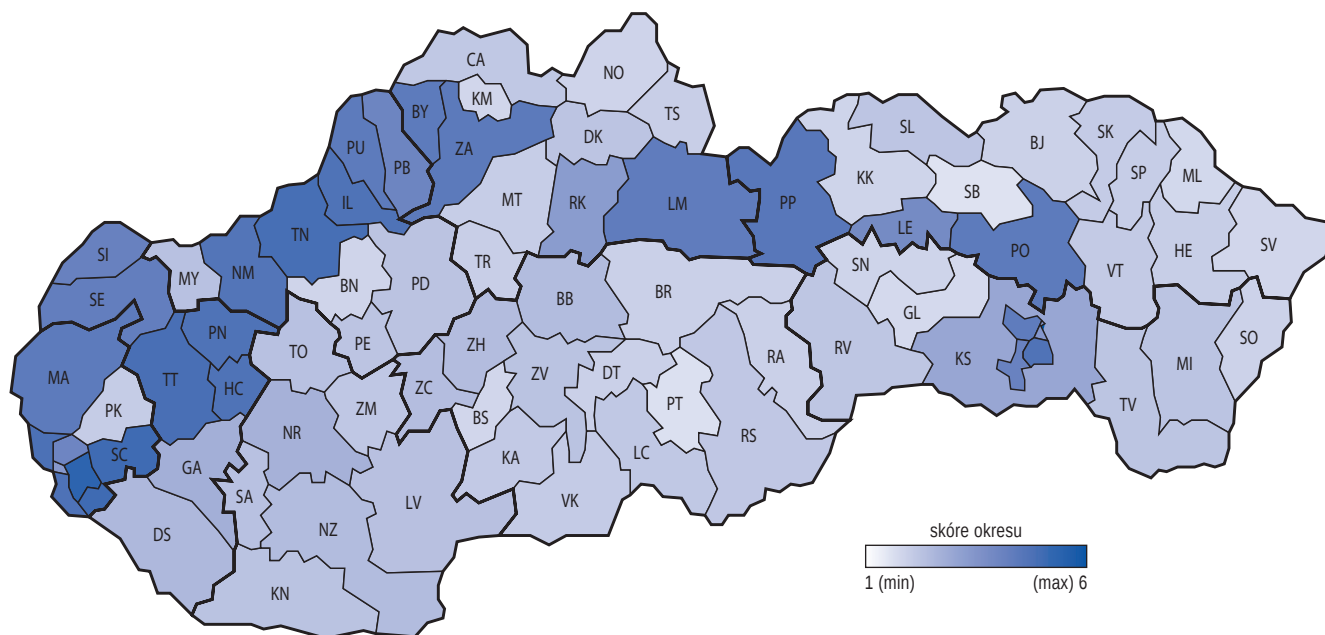
Respondenti prieskumu odpovedali na otázky zamerané na výkon samosprávy a miestnej štátnej správy. Všeobecne sa zisťovalo, či si úrady plnia svoje úlohy, a či osobitne samosprávy pri plnení týchto úloh hospodária efektívne. Sledoval sa prístup úradníkov ku klientom, či tu nebudujú zbytočne byrokracia a prieťahy v konaní. Korupcia je na Slovensku všeobecne rozšírený problém, preto sa skúmalo, či sú podľa mienky podnikateľov rozhodnutia úradov ovplyvňované úplatkami. Záujem bol o mieru spokojnosti s komunikáciou s úradmi a dostupnosť potrebných informácií, pričom osobitne sa zisťovala rozšírenosť elektronickej formy komunikácie. Sledovala sa úroveň ochrany súkromného majetku zo strany miestnej i štátnej polície. Zisťovala sa kvalita práce miestnych súdov a vymožitelnosť práva. Podnikatelia mali možnosť odpovedať na otázku, či štát prejavuje o ich okres záujem. Posudzoval sa vplyv odborov na podnikanie v okresoch.

Najlepšie výsledky dosiahli okresy Medzilaborce, Žarnovica a Sobrance. Prvenstvo prinieslo Medzilaborciam najvyššie hodnotenie v oblasti pozitívneho vplyvu činnosti úradov na podnikanie, kde sa najmenej v porovnaní s ostatnými vyskytuje byrokracia, prieťahy v konaní a korupcia. Najlepšie obstáli aj v spokojnosti s prácou miestneho súdu. Žarnovica zaznamenala najlepšiu ochranu súkromného majetku a v okrese Sobrance si úrady plnia svoje funkcie najlepšie. Za osobitnú pozornosť stoja ešte Turčianske Teplice, kde si celoslovensky najviac cenia komunikáciu s úradmi a

dostupnosť informácií. Prvenstvo dosiahli i v elektronickej komunikácii s úradmi. Tento okres ukazuje, kade vedie cesta do budúcnosti – ak sa uprednostňuje elektronizácia kontaktov úradov s klientmi, vedie to k všeobecne vyššej spokojnosti s prácou úradov a odstraňovaniu zbytočných bariér v podnikaní. Turčianske Teplice to rovnako dokazujú umiestnením v inom indikátore s názvom vnímanie bariér pri rozvoji podnikania, kde obsadili siedmu najlepšiu pozíciu. Na opačnom konci hodnotenia podľa tohto piliera sa nachádzajú okresy Humenné, Nitra a Gelnica. Ak to porovnáme s indikátorom s názvom vnímanie bariér pri rozvoji podnikania, zistíme, že tu sa umiestnili neďaleko od konca, v šiestej desiatke najhoršie hodnotených okresov. To opäť dokazuje súvis týchto dvoch parametrov.

Keď sa pozrieme na hodnotiacu mapu, upútajú na nej tóny charakterizujúce všeobecne nízku úroveň skóre tohto ukazovateľa. V priemere je pilier hodnotený jednoznačne negatívne. Je presne opakom piliera legislatíva. Ten dosiahol za celé Slovensko priemerné skóre 4,19, kým pilier verejná správa iba 2,63 z maximálnej možnej úrovne 6,00. Ostatných šesť pilierov sa číselne pohybuje v úzkom intervale 3,16 – 3,68 bodu. Dosiahnuté výsledky naznačujú, že práve v úrovni poskytovaných služieb v oblasti verejnej správy sa samosprávam rysujú najväčšie možnosti ako dosiahnuť nápravu a pozdvihnúť regióny. Nad celkovým negatívnym hodnotením piliera by sa mala zamyslieť najmä centrálna vláda. Štyri indikátory z tohto piliera, ktoré sa jej priamo dotýkajú, sa dostali medzi desať najväčších celoslovenských bariér rozvoja podnikania v regiónoch. Vláda musí všeobecne zvýšiť záujem o vývoj v okresoch, lebo ten podnikatelia vnímajú ako nízky. Treba rýchlo vykonať nápravu v súdnictve, lebo vymožitelnosť práva je mizerná. Musí sa zlepšiť činnosť štátnych úradov, lebo ich vplyv na podnikanie je zlý. Tam treba najmä odstrániť byrokraciu a prieťahy v konaniach.

5. pilier: Infraštruktúra

Pilier infraštruktúra je súčasťou subindexu technológie a infraštruktúra. Tento pilier má iba deväť indikátorov, ktoré sú však z hľadiska podnikateľského prostredia veľmi dôležité. Infraštruktúra vytvára základné predpoklady na rozvoj ekonomických aktivít. Ak chýba, podniká sa ťažko, ak je dostupná, prináša hlavne investície.

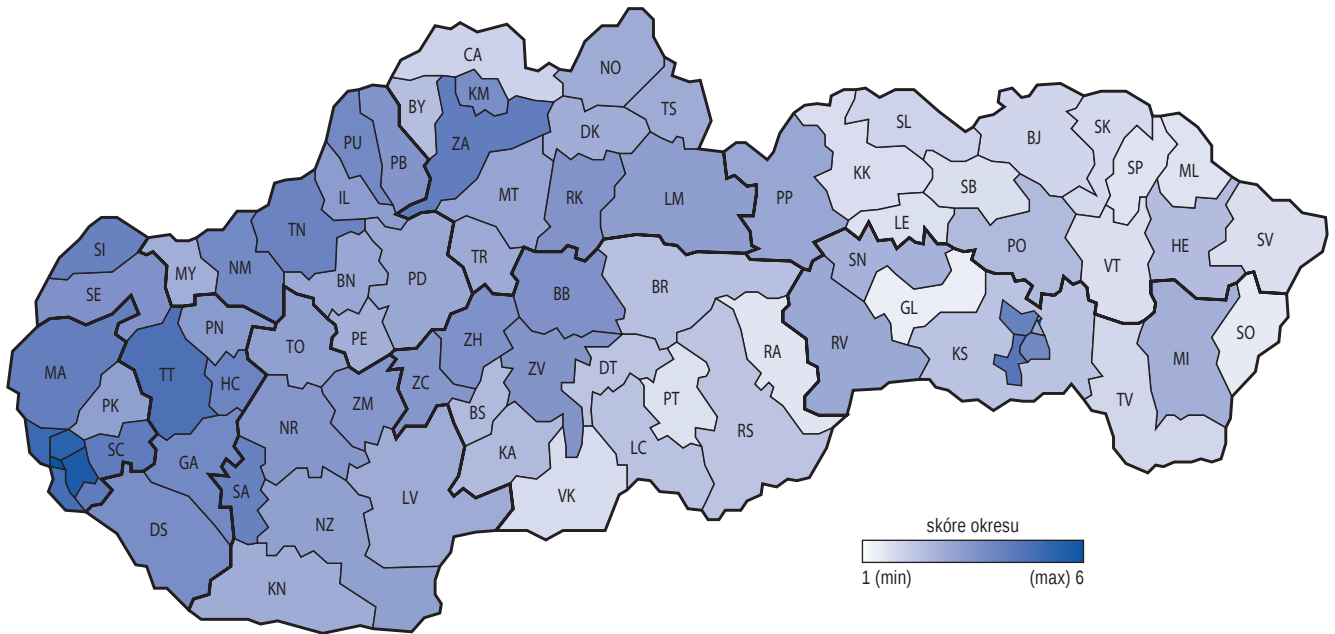
Z deviatich štatisticky merateľných indikátorov sa päť týka ciest. Hodnotila sa hustota diaľnic a ciest prvej až tretej triedy. Keďže v katastrálnom území má diaľnice a diaľničné privádzače iba 24 okresov, ostatné dostali v tomto hodnotení najnižšie možné skóre. Sledovala sa vyťaženosť ciest, teda počet automobilov pripadajúci na celkovú plochu ciest v okrese. Tu zasa najhoršie dopadli najurbanizovanejšie okresy bratislavskej a košickej aglomerácie. K tejto časti hodnotenia treba pripočítať jediný indikátor vychádzajúci z dotazníkového prieskumu – kvalitu cestnej infraštruktúry. Hodnotili sa názory podnikateľov, či sú miestne komunikácie udržiavané a či je ich kapacita dostatočná. Zvyšné tri indikátory sa zamerali na dostupnosť bánk (sledovala sa hlavne hustota pobočiek komerčných bánk), dostupnosť pôšt (hustota na plochu a počet obyvateľov) a kapacita zdravotníckych zariadení (počet lôžok na 1 000 obyvateľov).

Mapa v prípade tohto piliera je najkontrastnejšia zo všetkých. Rozdiel medzi najvyššie hodnoteným okresom Bratislava II a najslabším Sabinovom je viac ako 2 body, čo je na stupnici 1 – 6 veľké číslo. Z mapy sa dá ľahko vyčítať, kde diaľnice existujú a kde nie. Pásmo prosperity sa tiahne od Bratislavy na dva smery. Jeden, kratší, postupuje Záhorím až ku hranici s Českou republikou. Druhý smeruje na Trnavu a tiahne sa celým Považím. Prerušený je iba úsekom medzi Žilinou a Liptovom, kde stále nie je dobudované diaľničné spojenie. Potom pokračuje ďalej na východ do Prešova a Košíc, opäť prerušený v oblasti bez diaľnice na dolnom Spiši. Trochu iný je pohľad podnikateľov na miestnu cestnú sieť, i keď diaľničné okresy stále dominujú. Najspokojnejší sú

s cestami obyvatelia Bratislavy a diaľničných okresov, ale aj Skalice, Nových Zámkov, Dunajskej Stredy, Myjavu či Topoľčian. Najmenej spokojní sú obyvatelia v hornatých a odľahlých okresoch, ako sú Banská Štiavnica, Gelnica, Vranov nad Topľou, Poltár a Detva. Chýbajúce diaľnice dostatočne nenahradila svojou váhou v pilieri zvyšná organizačno-inštitucionálna infraštruktúra. V tej sa napríklad na popredné miesta dostali oblasti Nitry a Banskej Bystrice. Tieto dva okresy sa pomerne vysoko umiestnili v indikátoroch dostupnosti pôšt, bánk a zdravotníckych zariadení. Ani tu však nedokázali konkurovať Bratislave a Košiciam, kde sú tieto služby celoslovensky na najvyššej úrovni.

Poučením z tohto piliera je, že prostredie pre podnikateľov v regióne je do veľkej miery závislé od rýchlych a dostatočne kapacitných komunikácií. Nielenže firmám umožňujú ľahký presun tovarov, služieb a ľudí, ale zároveň vytvárajú podmienky na skvalitňovanie iných druhov infraštruktúry nevyhnutných na rozvíjanie ekonomických aktivít. Ďalším poučením je, že dostupnosť a kvalita komunikácií je jedným z dôležitých zdrojov regionálnych rozdielov. Čím je okres vzdialenejší od priemyselných centier či od hlavného mesta, tým naliehavejšie naň dopadá absencia dopravného spojenia. Budovanie rýchlych dopravných spojení sa pre vládu ukazuje ako vhodná cesta na znižovanie regionálnych rozdielov. Nemožno však očakávať, že bude zázračným liekom. V pilieri ekonomické prostredie je naznačené, že nevyhnutnou podmienkou na rozvoj regiónu sú výhodné všeobecné podmienky na podnikanie či ekonomická aktivita tamojších obyvateľov. Nemožno zabúdať, že cesty druhej a tretej triedy sú v kompetencii samospráv a ich zanedbanosť môže byť tiež bariérou rozvoja.

6. pilier: Technológia

Pilier technológie je druhou časťou subindexu technológie a infraštruktúra. Sleduje sa v ňom úroveň existujúcich technológií využívaných podnikmi, ako aj schopnosť prijímať nové technológie. Významné miesto v tejto kategórii má etablovanie zahraničných investorov, často nositeľov nových výrobných postupov.

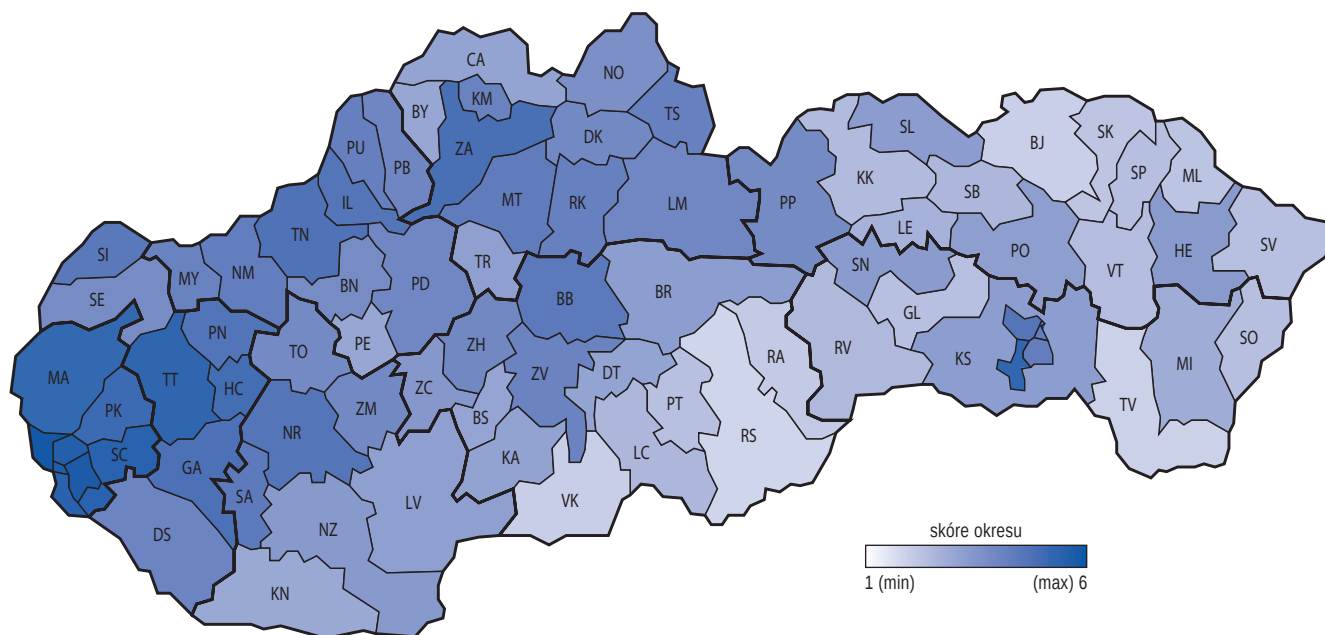
Pilier má osem indikátorov, z čoho polovica je vypracovaná na základe štatistických informácií a druhá polovica z prieskumu medzi zástupcami podnikovej sféry. Prvý štatistický indikátor posudzuje prílev zahraničných investícií na jedného obyvateľa okresu. Ďalšie tri berú do úvahy využívanie osobných, nákladných a technických motorových vozidiel. Kým v prípade osobných automobilov sa prepočítava ich počet na obyvateľa, v prípade nákladných a technických vozidiel je prepočet na vyprodukovaný jednotkový finančný objem. Údaje z prieskumu sa sústreďujú na posudzovanie úrovne technológií v okrese – respondenti odpovedali na otázku, na aké miesto na stupnici technologickej vyspelosti v rámci Slovenska zaraďujú ich okres. S výhľadom do budúcnosti sa hodnotil názor, do akej miery budú firmy schopné využívať najmodernejšie technológie. Osobitne sledovanou technológiou bol internet a miera jeho využívania v jednotlivých podnikoch. Respondenti zároveň odpovedali na otázku, či majú dostatok informácií o ponuke tovarov a služieb v okrese.

Mapa okresov podľa miery uplatňovania technológií člení Slovensko na tri oblasti. Sú známe už z piliera posudzujúceho vyspelosť ekonomického prostredia. Západná, najvyspelejšia časť zahŕňa okresy v páse od bratislavského regiónu až po Žilinu. Druhý, rovnobežný pás nižšej úspešnosti sa tiahne od ľavého brehu Dunaja po Vysoké Tatry. Tretí, najširší pás, zahŕňa najmenej vyspelé okresy od Pôplia po východnú hranicu Slovenska. Výnimkou sú len košické okresy dosahujúce úroveň Trnavy, ale stále zaostávajúce za suverénne najdynamickejšou Bratislavou. Využívanie technológií

takmer rovnomerne klesá smerom od západu na východ. Kopíruje to rozloženie zahraničných investícií, ktoré sa veľmi podobne zriedujú od hlavného mesta smerom na východ. Medzi najväčších prijímateľov zahraničných investícií na obyvateľa patria popri Bratislave a Košiciach okresy Trnava, Skalica a Žilina. Naopak na chvoste sú s minimálnymi hodnotami Svidník, Stropkov, Sobrance, Poltár a Medzilaborce. V technologickej vyspelosti meranej názormi podnikateľov okresy dopadli podobne ako v celom pilieri a v príleve zahraničných investícií. Miernejšia situácia je v motorizovaní územia Slovenska. I tu síce platí, že klesá od západu na východ, ale sú výnimky. Napríklad oblasť Spiša má lepšie výsledky ako takmer celý banskobystrický kraj. Ešte väčší posun nastáva v oblasti využívania informačných technológií. Internet je rozšírený celoplošne a takmer úplne rovnomerne – niet rozdielu medzi Bratislavou a Svidníkom či medzi Žilinou a Rožňavou. Tu zaostávajú azda len dva okresy Revúca a Stropkov.

Najdôležitejším záverom z mapovania Slovenska podľa tohto piliera je, že technológie a ich inovácie prichádzajú do slovenských okresov ruka v ruku so zahraničnými investíciami. Hoci nejde o nové tvrdenie, zisťovanie a preverovanie medzi podnikateľmi tento názor konkrétnymi výpovedami potvrdzuje. Pre slovenské regióny tak zatiaľ niet popri získavaní zahraničných investícií inej silnej alternatívy ako zvyšovať sofistikovanosť výroby s vyššou pridanou hodnotou. Toto by mala brať do úvahy centrálna vláda, keď udeľuje prichádzajúcim firmám investičné stimuly. Druhým dôležitým záverom je, že úroveň využívania internetu je na Slovensku plošne vysoká. To je potešiteľné zistenie, ale neznamená veľa – informačné technológie sú nevyhnutnou, ale zďaleka nie postačujúcou podmienkou na uplatňovanie vyspelých výrobných technológií.

7. pilier: Ľudské zdroje

Pilier ľudské zdroje je jednou z dvoch zložiek subindexu vzdelávanie a ľudské zdroje. Mapuje dostupnosť pracovníkov pre potreby firiem, ich profesionalitu, zručnosť a pružnosť. Poskytuje obraz, ako je to s kvalitou pracujúceho človeka v regiónoch Slovenska.

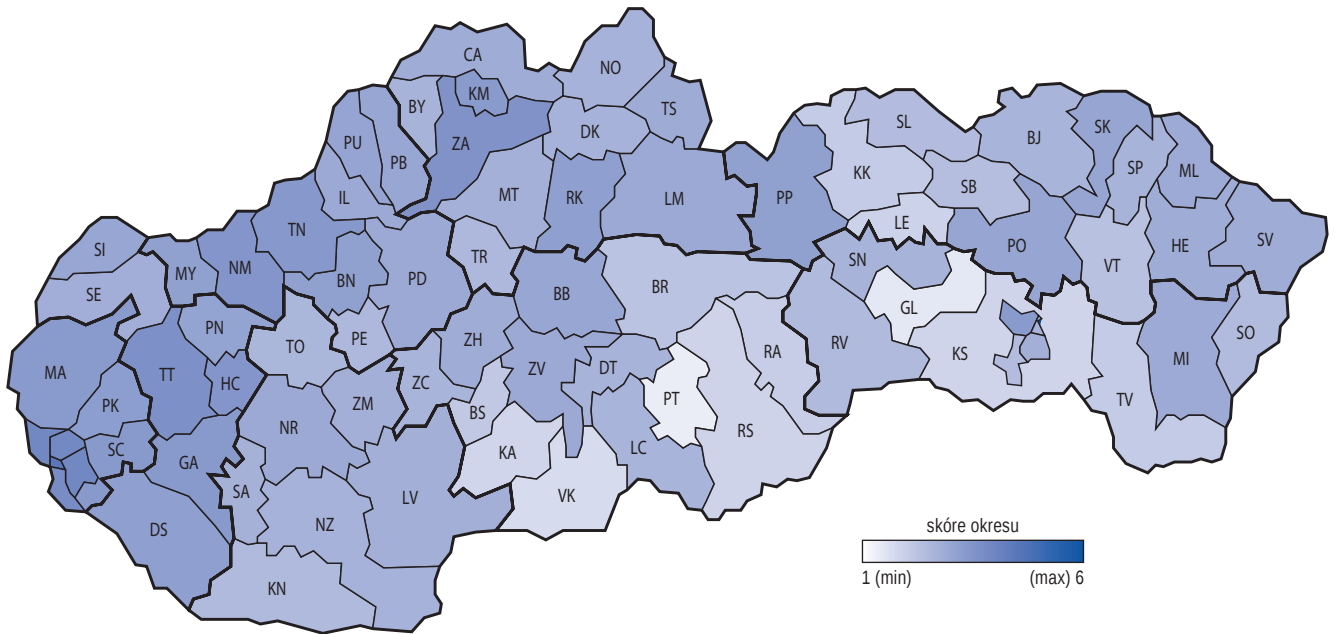
Pilier obsahuje 20 indikátorov, z toho 13 štatistických. Spomedzi bežných ukazovateľov ide o strednú dĺžku života mužov a žien a prirodzený prírastok obyvateľstva. Index starnutia vyjadruje podiel osôb v poproduktívnom veku a čím je vyšší, tým negatívnejšie prispel do piliera. Sledovala sa miera nezamestnanosti v okresoch, vrátane podielu dlhodobo uchádzajúcich sa o zamestnanie, ako aj veková štruktúra uchádzačov. Dynamika trhu práce je pomerový ukazovateľ vyjadrujúci pomer medzi súčtom prichádzajúcich a odchádzajúcich k celkovému počtu uchádzačov. Do úvahy sa bral počet voľných miest na pozície v oblasti služieb, priemyslu a na nekvalifikované miesta. Predmetom skúmania bolo množstvo sťahujúcich sa ľudí, vývoj priemernej mesačnej mzdy a doby pracovnej neschopnosti v jednotlivých okresoch. V prieskume medzi zástupcami podnikov sa posudzovala nezamestnanosť, dostupnosť pracovnej sily a migrácia kvalifikovanej pracovnej sily. Respondenti odpovedali na otázky, aké sú mzdové očakávania nastupujúcich pracovníkov. Hodnotili disciplínu a pracovitosť vlastných zamestnancov, sami si odpovedali, či ich motivujú k zvyšovaniu produktivity práce a či zamestnancov vyberajú na pracovné pozície podľa kvalifikácie alebo podľa spriaznenosti.

Z hľadiska prílivu novej pracovnej sily sú na tom po vyhodnotení prirodzeného prírastku obyvateľov najlepšie okresy prešovského kraja a najsevernejšie okresy žilinského kraja. Naopak, najmenej potenciálnych pracovníkov produkujú južné okresy nitrianskeho a banskobystrického kraja. Ukazujú to aj výsledky jednotlivých okresov – medzi najviac starnúce okresy

s najmenším prírastkom obyvateľov patria napríklad Komárno, Nové Zámky, Levice, medzi najmenej starnúce s najväčším prírastkom novorodených Námestovo, Kežmarok, Stará Lubovňa. Ako je známe, dlhodobo najviac nezamestnaných majú okresy východného Slovenska a južnej časti stredného Slovenska. Tu by potom mala byť pre zamestnávateľov najdostupnejšia pracovná sila. Nie je to však tak, lebo medzi nezamestnanými je práve tu najviac ľudí dlhodobo bez zamestnania, neraz so stratenými pracovnými návykmi. Aj preto je pružnosť pracovného trhu najvyššia v Bratislave a na západe a najnižšia vo východných okresoch a na juhu stredného Slovenska. Rozdiel spôsobuje i väčšia ochota obyvateľov západnej polovice Slovenska sťahovať sa za prácou. Spokojnosť s disciplínou a pracovitosťou sa líši od okresu k okresu a nedajú sa stanoviť nejaké spoločné regionálne tendencie. Firmy sú najviac spokojné so zamestnancami v okresoch Kysucké Nové Mesto, Senec a Stará Lubovňa, najmenej v Galante, Banskej Štiavnici a Vranove nad Topľou. Zaujímavosťou je, že okresy s najoceňovanejšími zamestnancami patria do prvej dvadsiatky okresov, kde majú pracovníci najvyššie mzdové očakávania.

Po vyhodnotení všetkých indikátorov možno povedať, že kvalitnejší rezervoár ľudských zdrojov je v severnej a západnej časti Slovenska, až po hranicu spojnice okresov Komárno, Banská Štiavnica, Brezno, Kežmarok, menej kvalitný na východ od nej. Aj tu sú výnimky, napríklad na západe zaoštvávajú Partizánske, Turčianske Teplice, Čadca, na východe vynikajú košické okresy. Ak sa nezdvihne ekonomická aktivita v zaoštvalejších okresoch, udržať kvalifikovaných zamestnancov bude pre samosprávy ďalej problém. Centrálna vláda by mala v tejto oblasti hľadať nástroje na zvýšenie motivácie dlhodobo nezamestnaných s nízkou kvalifikáciou, aby si hľadali prácu – napríklad zvýšením rozdielu medzi najnižšími čistými mzdami a sociálnymi dávkami.

8. pilier: Vzdelávanie

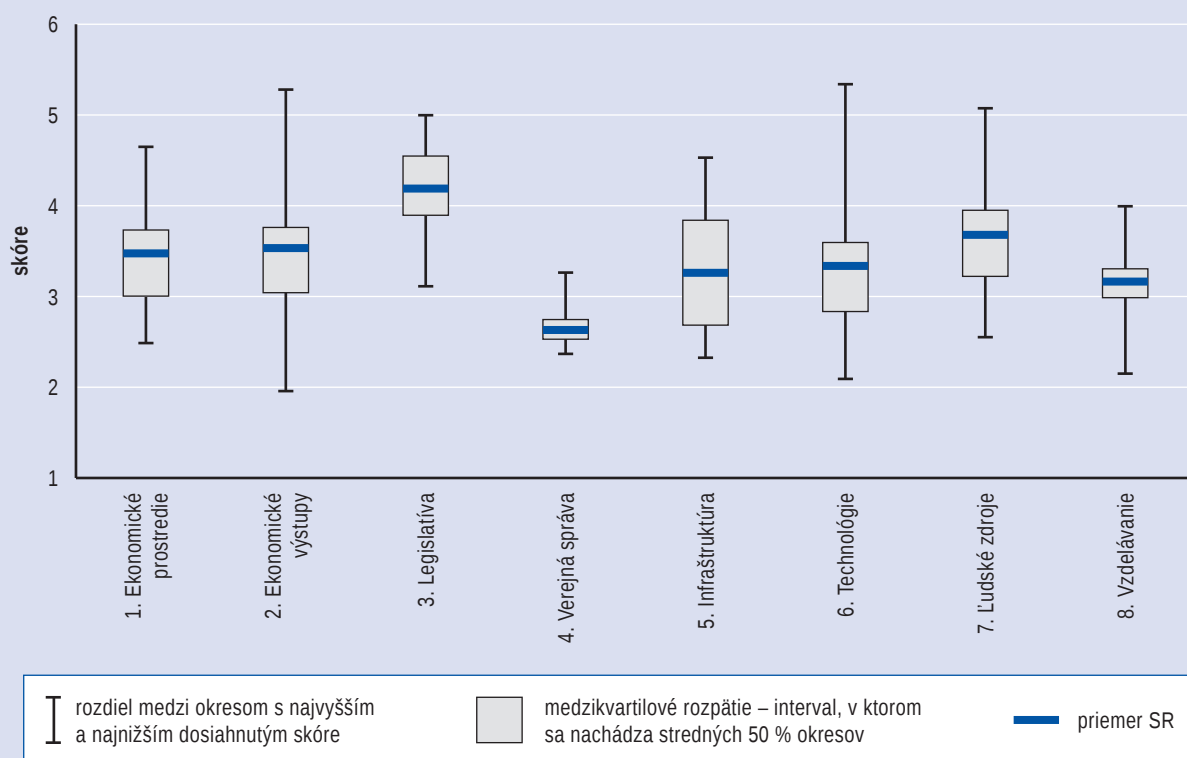
Pilier vzdelávanie je druhou zložkou subindexu vzdelávanie a ľudské zdroje. Hodnotí hlavne vzdelávací proces a inštitúcie. Všíma si dostupnosť pracovníkov na trhu práce a ústami podnikateľov hodnotí previazanosť vzdelávania s trhom práce. Celkovo 13 indikátorov sa delí na deväť štatistických a štyri pocitové, získané z výsledkov prieskumu medzi podnikateľmi. Počet žiakov základných a stredných škôl sa prepočítal ako podiel na celkovej populácii okresu. Na školách sa hodnotila kvalita žiakov – na základných úspešnosť žiakov v Monitore 9 v slovenskom jazyku a matematike, na stredných školách úspešnosť študentov na maturitných skúškach zo slovenského jazyka a matematiky. Zástupcovia podnikov posudzovali kvalitu vedomostí v oblasti znalostí cudzích jazykov. Vyjadrovali sa k úrovni obyvateľov okresu dorozumieť sa na pracovisku iným ako materinským jazykom, čo býva dôležitým predpokladom pri rozhodovaní zahraničných investorov vstúpiť na slovenský trh. Hodnotili celkovú úroveň vzdelania obyvateľov okresu na stupnici od najnižšej po najvyššiu. V druhej sade štatistických indikátorov sa zisťovala dostupnosť nezamestnaných ako potenciálnej pracovnej sily s vysokoškolským, stredoškolským a učňovským vzdelaním a takisto čerstvých absolventov uvedených stupňov škôl. Čím vyšší bol počet neumiestnených ľudí v týchto kategóriách na trhu práce, tým negatívnejšie to prispelo k výsledku hodnotenia okresu. Podnikatelia sa vyjadrovali, či školy v okrese produkujú absolventov vhodných na trh práce a do akej miery musia absolventov škôl a iných nových zamestnancov dovzdelávať na vlastné náklady.

Výsledky hodnotenia ukazujú, že po verejnej správe ide o celkovo druhý najhoršie hodnotený pilier. Vzdelávací systém je nastavený tak, že nezodpovedá potrebám trhu práce. To platí o celom Slovensku, hoci malé rozdiely existujú. Bratislavské okresy sú nadpriemerné, i keď ani oni nepresahujú na stupnici

1 – 6 hodnotu štyroch bodov. Nie je to kvalitou vzdelávania na miestnych základných a stredných školách, lebo hlavné mesto tu dosahuje podpriemerné hodnoty. Vyzerá to skôr tak, že bratislavské vysoké školy zásobujú lepšie pripravení maturanti z ostatných častí Slovenska. Rovnako to bude so spokojnosťou s úrovňou kvalifikácie prijímaných zamestnancov – medzi bratislavskými podnikateľmi je nadpriemerná. Súvisí to s tým, že hlavné mesto ponúka vyššie zárobky a ťaží z vyššej miery migrácie v okolí. Môže si vyberať medzi uchádzačmi, i keď má najmenšiu mieru nezamestnanosti. Trochu horšie sú na tom pribratislavské okresy, Trnavsko a oblasť Považia. Tu je úroveň sledovaného vzdelávania vyššia ako v Bratislave, ale na druhej strane oblasť trpí únikom mozgov. Preto podnikatelia v týchto okresoch hodnotia úroveň kvalifikácie uchádzačov o zamestnanie slabšie ako v hlavnom meste. V úrovni vzdelávania je najprotirečivejšie východné Slovensko. Čím viac postupujeme v tejto lokalite smerom na juh a východ, tým je úroveň hodnotenia nižšia, až sa dostaneme takmer k celoslovenskému minimu v okresoch Gelnica a Košice okolie (úplne najhorší je v rebríčku okres Poltár). Pritom úroveň kvalifikácie zamestnancov hodnotia podnikatelia aj v tých papierovo najkvalitnejších okresoch ako priemernú. Vďaka tomuto efektu sa vo vzdelávaní ako jedinom pilieri delí východná polovica krajiny vodorovne na dve, hoci veľmi odlišné časti – vo vzdelávaní kvalitnejšiu na sever od hranice línie okresov Banská Štiavnica – Poltár – Gelnica – Sobrance a menej kvalitnú na juh od nej. Samozrejme i tu sú výnimky.

Celkovo sa úroveň vzdelávania na Slovensku hodnotí nízko. Tu stojí nosná úloha pred centrálnou vládou, hlavne ministerstvom školstva, ktoré zodpovedá za metodiku vyučovania. Od samospráv, ktoré spravujú základné a stredné školy, sa očakáva, že v spolupráci s miestnymi podnikateľmi budú podporovať také odbory, ktoré si žiada trh práce.

Osem pilierov Indexu regionálneho podnikateľského prostredia

Index regionálneho podnikateľského prostredia je tvorený ôsmimi piliermi. Týchto osem pilierov formuje ucelený pohľad na lokálne špecifiká ekonomiky a poskytuje nástroj, ako určiť, ktoré aspekty sú konkurenčnou výhodou a ktoré bariérou odrádzajúcou potenciálnych investorov.

Okrem štruktúry týchto pilierov v rámci každého okresu je nemenej podstatné pozrieť sa na ich skladbu pre Slovenskú republiku ako celok, keďže nie pri každej prekážke v podnikaní, alebo pri každej výhode zvyšujúcej atraktivnosť, možno hľadať pôvod v lokálnych špecifikách. Ako príklad stačí uviesť súdnictvo. Každý okres spadá pod jemu prislúchajúci okresný súd. Ale to, ako efektívne daný súd pracuje a ako efektívne komunikuje so zainteresovanými stranami, je viac v rukách politikov schvaľujúcich zákony ako na pleciach samotných sudcov, ktorí sa často musia podvoliť nepružne a neefektívne nastaveným pravidlám. Preto je dôležité vedieť, ktorý pilier je do akej miery možné formovať na lokálnej úrovni, a ktorý treba meniť na celoštátnej úrovni.

Vo všeobecnosti platí, že čím sú regionálne rozdiely väčšie, tým viac treba hľadať ich príčinu na lokálnej úrovni a tým ľahšie sa dajú odstraňovať z pozície regionálnych politikov. Najlepšie sa to dá vidieť na pilieroch Ekonomické výstupy a Technológie. V okresoch, kde je ich hodnota najvyššia, sídli najväčšie slovenské firmy a ich závody. Práve oni prinášajú najnovšie technológie a zahraničné investície a vďaka ich veľkosti a efektívnosti výroby vyprodukujú na jedného obyvateľa alebo zamestnanca omnoho viac ako malé spoločnosti. Na druhej strane rebríčka sa zasa nachádzajú okresy, kde je málo akýchkoľvek ekonomických subjektov pre nepriaznivé prírodné podmienky, slabú dostupnosť pracovnej sily a zlé napojenie na významnú infraštruktúru. Keďže rozdiely medzi jednotlivými regiónmi v prírodných podmienkach a v napojení na infraštruktúru sú priepastné, pretavujú sa do výrazných rozdielov v hodnotách dvoch spomínaných pilierov.

Špecifickým pilierom je Infraštruktúra. Rozdiel medzi okresom s najvyššou a najnižšou dosiahnutou hodnotou nie je oproti

iným pilierom veľký, ale tento pilier má najväčšie medzikvartilové rozpätie. Nespôsobujú to okresy na oboch koncoch rebríčka, ale sú to práve okresy v jeho strede, ktoré sa navzájom výrazne líšia kvalitou infraštruktúry. Tento fakt možno interpretovať relatívne jednoducho. Existuje jedenásť okresov, cez ktorých územie vedie diaľnica alebo sú to mestské okresy Bratislavy a Košíc a ktoré zároveň nepatria do dvoch krajných kvartilov v kvalite infraštruktúry. Tieto okresy majú teda významne vyššie skóre ako zvyšné okresy v medzikvartilovom rozpätí, a preto toto rozpätie výrazne zväčšujú.

Tretou kategóriou pilierov z hľadiska rovnomernosti dosiahnutého skóre sú Ekonomické prostredie, Legislatíva a Ľudské zdroje. Tieto piliere majú najtypickejšiu distribúciu skóre medzi jednotlivými okresmi a sú ovplyvňované tak regionálnymi politikami, ako aj centrálnou vládou. Ekonomické prostredie na Slovensku ako základný determinant podmienok na podnikanie dosiahol takmer presne stred intervalu, teda 3,5, čo umožňuje efektívne vzájomné porovnanie ostatných pilierov. Legislatíva dosiahla najvyššie priemerné skóre, takmer 4,2, čo je spôsobené jej skladbou pozostávajúcou najmä z miestnych daní a poplatkov. Dane z nehnuteľností sú vo väčšine okresov na relatívne nízkej úrovni, preto ťahajú celý pilier nahor. Pilier Ľudské zdroje má podobnú štruktúru ako Ekonomické prostredie, keďže je s ním pomerne úzko previazaný. Ak má okres ekonomicky atraktívne prostredie, začnú do neho migrovať najmä vzdelaní a kvalifikovaní ľudia z okolitých menej atraktívnych okresov.

Do poslednej skupiny patria Verejná správa a Vzdelávanie, piliere spomínané už v úvode. Ich spoločnou črtou je extrémne malé medzikvartilové rozpätie (0,22 resp. 0,32), ktoré hovorí o veľmi veľkej závislosti od zákonov a nariadení centrálnej vlády. Štát by sa mal v tomto prípade zameriavať na globálne zlepšovanie pravidiel a nehľadať spôsoby ako preniesť svoju zodpovednosť na miestne samosprávy.

